

YOLO

SENIORCENTER

YOLO SENIORCENTER

Examensarbete vid Chalmers Arkitektur HT 2014

Victor Lekander och Patrik Fromell ©

Handledare: Björn Gross. Examinator: Inga Malmqvist.

Vy mot YOLO seniorcenter från Övre Husargatan.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Abstract.	8.	Program för föreningsverksamhet.	25.	Entréplan.	60.	Flexibilitet.	88.
Inledning.	9.	Besökare på YOLO seniorcenter.	26.	Plan 2.	66.	Källor.	92.
Utgångspunkt och bakgrund.	10.	Personal på YOLO seniorcenter.	28.	Plan 3.	68.	Bilagor.	94.
Nulägesanalys.	11.	Projektplats Skanstorget.	30.	Takplan.	70.	Process.	98.
Socialdemokraternas vision för seniorhotellet.	13.	Fördelar med Skanstorget.	32.	Hotellrummen.	76.		
Vår slutsats och vision.	14.	YOLO seniorcenter byggnaden.	36.	Fasad.	78.		
YOLO seniorcenter koncept och program.	16.	Byggnadskoncept.	40.	YOLO seniorcenter konstruktion.	80.		
Program för kroppslig friskvård.	18.	Inredningskoncept.	42.	Byggnadens uttryck.	82.		
Program för social friskvård.	20.	Situationsplan.	48.	Detaljsektion.	83.		
Program för hotell.	22.	Sektion.	50.	Sprängskiss fasad och ytor.	86.		
Program för information.	24.	Plan -1.	52.	Bärande system.	87.		

ABSTRACT

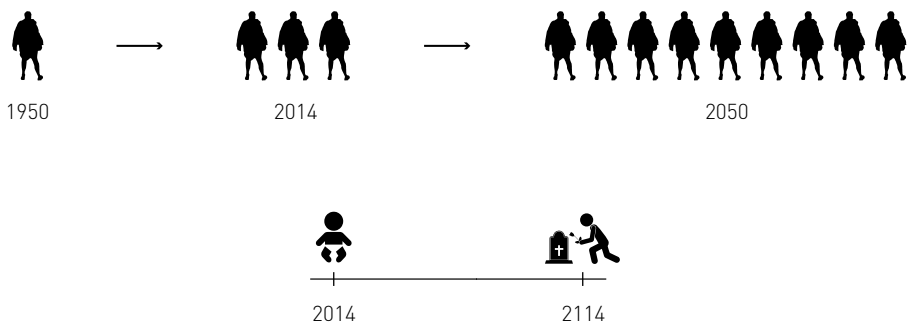
Prior to the 2014 Swedish election, the Social democrats pledged to introduce a so called “senior hotel” – a new concept within elderly care comprising hotel business and daily occupation specifically intended for people over the age of 67. However, no visualised suggestions are yet presented. Proceeding from this, we found the concept both exiting and worthwhile to further develop during our master thesis. At present, 74.000 people over the age of 67 are living in the municipality of Gothenburg, a number expected to substantially increase in the coming decades. During our working process, we have reached the conclusion that a major effort is crucial in order to meet challenges and demands associated with the approaching demographic situation. Consequently, we wish to advance the concept of senior hotels into a regional centre especially focusing on preventive care.

The centre will be the natural meeting place for seniors in the municipality, and will serve as a hybrid of five different functions: social cohesion, health maintenance, hotel business, provision of information about elderly care in general and association activities. The aging population is a national problem. Therefore, using the “boviera” as successful example, we wish to create a building construction which is applicable not only to the municipality of Gothenburg, but to other municipalities throughout the country as well.

The centre will be located at Skanstorget in Gothenburg city – a central and currently unutilized site, and before long even more easily accessible owing to the future station of Västlänken planned in Haga.

INLEDNING

Sedan 1950 har människor över 65 tredubblats i världen och innan 2050 kommer den siffran tredubblas igen¹. Vår livslängd ökar och barn som föds idag beräknas ha en medellivslängd på närmare hundra år²! Letar man efter spännande och innovativa projekt inom senior-boende arkitekturen så finns få att hitta. Vi ser dessa frågor som intressanta och högst relevanta då den demografiska situationen kommer förändras i snabb takt under de närmsta generationerna.

1 SVT (2014). *Äldreboende jorden - vad händer med kulturen?* (Avsnitt 4) <http://www.svtplay.se/kobra> (2014-10-15).
2 Svenska dagbladet (2012). *Varannan nyfödd väntas bli 104 år*. http://www.svd.se/nyheter/inrikes/varannan-nyfodd-vantas-bli-104-ar_7781528.svd (2014-09-14).

UTGÅNGSPUNKT OCH BAKGRUND

Under sommaren 2014 myntades ett nytt koncept “Seniorhotell” av Socialdemokraterna i Göteborg. Inga visualiserade eller byggda förslag finns på denna boendeform i dagsläget.

Vi som har gjort det här projektet, Patrik Fromell och Victor Lekander, träffades under kursen “AUT 163 - Senior Housing” höstterminen 2013. Båda fann ämnet arkitektur för seniorer intressant och relevant; innehållande viktiga frågor möjliga att vidareutveckla under ett gemensamt examensarbete.

Tanken var från början att arbeta med ett trygghetsboende men när våran examinator Inga Malmqvist gav oss en artikel från GP, innehållande Socialdemokraternas vision för ett Seniorhotell, ändrade vi oss. Att sätta tänderna i och rita en byggnad innehållande en boendeform som ej tidigare visualiserats kändes både spännande och utmanande. Vi såg potential i konceptet och upptäckte snart att det kunde vidareutvecklas.

NULÄGESANALYS

Över 80.0000 personer i Göteborgs kommun är skrivande stund över 65 år¹. 242 av dessa väntar på plats till äldreboende², vi blir dessutom äldre och forskare hävdar att hälften av de barn som föds i Sverige idag kan förväntas bli minst 104 år gamla³.

Den kommunala äldreomsorgen i landet beräknades kosta ca 17 miljarder kronor om året 2008⁴; en hög kostnad för samhället och en utgift som kan antas öka ytterligare med den kommande demografiska förändringen. Årliga kostnaden för en plats på ett äldreboende varierar mellan 364.000 kronor och 807.000 kronor i landets kommuner⁵. Den genomsnittliga kostnaden för en plats på ett äldreboende ligger enligt statistiken på knappt 590.000 kronor per år⁶. Kostnaderna för den genomsnittliga hemtjänsttagaren är 156.000 kronor per år⁷ men även den kostnaden varierar kraftigt mellan olika kommuner.

Dessvärre ser skatteintäkterna inte ut att öka i lika snabb takt⁸; beräkningar från Sveriges Kommuner och Landsting pekar mot att det behövs en skattehöjning på cirka 13 skattekrönor per hund-ralapp jämfört med idag för att behålla välfärdsnivån oförändrad år 2035⁹.

1 Statistiska centralbyrån (2013). *Statistikdatabasen*. <http://www.statistikdatabasen.scb.se/> (2014-10-15).
2 Maria Rydén (2014). *(S) lovur Seniorhotell*. <http://mariaryden.se/1189/> (2014-09-14).
3 Svenska dagbladet (2012). *Varannan nyfödd väntas bli 104 år*. http://www.svd.se/nyheter/inrikes/varannan-nyfodd-vantas-bli-104-ar_7781528.svd (2014-09-14).
4 SVT (2008). *Äldrevården kostar 17 miljarder*. <http://www.svt.se/nyheter/sverige/aldrevarden-kostar-17-miljarder> (2014-09-14).
5 VTSE (2013). *Så mycket kostar äldreomsorgen*. <http://www.vt.se/nyheter/sa-mycket-kostar-aldreomsorgen-6972363.aspx> (2014-09-14).
6 Ibid.
7 Ibid.
8 Kärnkull, K. (2011). *Bygga för seniorer*. s.45.
9 Ibid.

Att bibehålla hälsan är centralt för ett bra liv som senior. Omfattande forskning från Folkhälsoinstitutet har lyft fram fyra huvudaspekter för ett gott och friskare åldrande: social gemenskap, fysisk aktivitet, bra matvanor samt delaktighet/meningsfullhet/känna sig behövd¹⁰. Dessa kan kännas som en självklarhet men som senior kan det vara svårt att påverka vissa av dessa faktorer på egen hand. Stigande ålder påverkar automatiskt ens sociala liv på ett negativt sätt; kontakten med arbetslivet försvinner, anhöriga och jämnåriga dör. Andelen personer med ett rikt socialt liv sjunker därmed med stigande ålder. Bristen på ett fungerande socialt liv kan leda till depression och isolering vilket i sin tur påverkar lusten till såväl fysisk aktivitet som upprätthållandet av goda matvanor.

Även tillgång till gröna miljöer har stor betydelse för hälsan. Påverkan är såväl fysisk som psykisk och social¹¹. Det finns olika förklaringar som förklarar hälsoeffekterna. Vissa betonar upplevelsen som det viktigaste, andra aktiviteten medan en tredje modell handlar om upplevelser och aktivitet i samspel med individen.¹²

Många äldre känner sig ensamma och oroliga, 32 % av alla som är 60 år eller äldre bor ensamma¹³. Även om de finns öppna verksamheter för denna målgrupp saknas en självklar mötesplats. Många upplever att det är svårt att hitta samlad information om äldreomsorg, detta var bakgrunden till Fanny Sipos och Pernilla Kristoffersson startade websidan seniorval.se. En lättillgänglig fysisk motsvarighet saknas.

10 Kärnkull, K. (2011). *Bygga för seniorer*. s.49.

11 Ibid. s.55.

12 Ibid.

13 Grahn-Hinnfors, G.(2014). *Ett seniorhotell ska dämpa äldres oro*. Göteborgs-posten. (2014-07-08), s.10.

SOCIALDEMOKRATERNAS VISION FÖR SENIORHOTELLET

Under 2015 skall ett seniorhotell uppföras i Göteborg med plats för 30 rum. Där skall man kunna checka in om man är över 67år, om det är ett par räcker det att en är över 67år. Man får max bo två veckor på hotellet sedan får man vänta en månad innan man checkar in på nytt. På hotellet skall det finnas omsorgs och vårdpersonal med möjlighet till olika gemensamma aktiviteter. Man skall också som daggäst få tillgång till aktiviteter och lokaler. Ännu är ingen plats för hotellet utsedd. Det kan bli rum på flera olika ställen eller i en enskild byggnad.

Seniorhotellet är ett sätt att möta oron och ensamheten bland äldre. På seniorhotellet skall äldre kunna checka in på eget initiativ utan något biståndsbeslut från kommunens äldreomsorg. Rummet skall ha en avgift på 120kr per person och dygn, samma avgift som en korttidsplats.

På hotellet skall det finnas aktiviteter som tillgång på datorer, bad, massage och andra behandlingar till reducerade priser.

Källa: Grahn-Hinnfors, G.(2014). *Ett seniorhotell ska dämpa äldres oro*. Göteborgs-posten. (2014-07-08), s.10.

VÅR SLUTSATS OCH VISION

1. PREVENTIVA INSATSER; Med bakgrund av tidigare nämnd fakta från nulägesanalysen, ser vi preventiva insatser för att hålla de äldre friska som vårt projekts främsta mål. **2. ETT CENTER;** Vår vision är att göra "Seniorhotellet" till ett center där hotellverksamheten blir en del av något större, på så vis hoppas vi kunna attrahera en större mängd besökare. **3. KROPPSLIG FRISKVÅRD;** Vi vill göra hälsovård till något positivt och lättillgängligt. Där man på ett naturligt sätt blir friskare av att aktivera sig i centret. **4. SOCIAL FRISKVÅRD;** Vi vill uppmuntra till sociala möten mellan besökarna då ett fungerande socialt liv är lika viktigt som en frisk kropp. Centret skall vara en naturlig och populär mötesplats för kommunens seniorer +67. **5. INFORMATION;** I centret skall man kunna få information och vägledning om äldreomsorg generellt. **6. FÖRENINGSVERKSAMHET;** Seniorer som lämnat arbetslivet får mer fritid än tidigare. Det blir då viktigt att fylla vardagen med meningsfulla och lustfyllda aktiviteter. Centret skall därför innehålla föreningslokaler. **7. TILLGÄNGLIGT;** Centret skall vara tillgängligt och kunna brukas av rörelsehindrade. Vi vill skapa en miljö där seniorerna kan känna sig trygga. Vårt center för seniorer skall inte ha institutionskaraktär. **8. BYGGNADSKONCEPT;** Den åldrande befolkningen är ett nationellt problem. Vi vill därför skapa ett byggnadskoncept som kan appliceras i flera kommuner än i Göteborg. På samma sätt som "Bovieran" har byggts på flera orter. **9. IDENTITETSSKAPANDE;** Vi vill skapa en identitetsskapande byggnad för en målgrupp som sällan prioriteras.

1. Preventiva insatser.

2. Ett center.

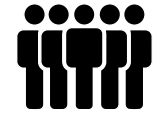
3. Kroppslig friskvård.

4. Social friskvård.

5. Information.

6. Föreningsverksamhet.

7. Tillgängligt.

8. Byggnadskoncept.

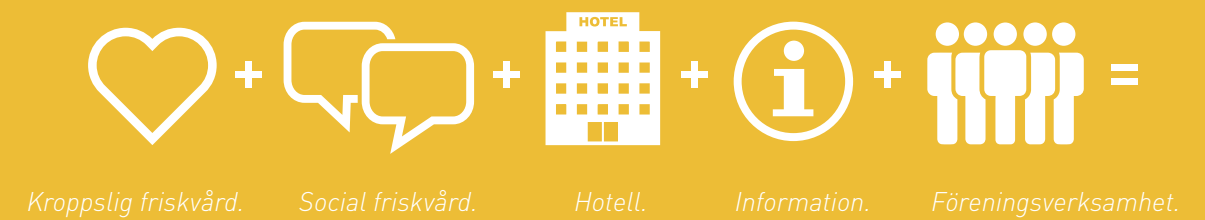

9. Identitetsskapande.

YOLO SENIORCENTER KONCEPT OCH PROGRAM

För att uppnå vår vision blir konceptet en hybridbyggnad bestående av fem delar; *kroppslig friskvård, social friskvård, hotell, information och föreningsverksamhet/lokaler.*

Program för centrets olika delar har valts ut för att generera friskare, gladare och tryggare seniorer. På kommande sidor finns information om vilka program som finns, vilka som besöker centret, vilka som arbetar där samt siten i Göteborg.

YOLO (You Only Live Once)
SENIORCENTER

PROGRAM FÖR KROPPSLIG FRISKVÅRD

1. Gymnastiksal; Här anordnas dagliga gympapass. Salen går också att boka om man vill utmana grannkommunens seniorer på innebandy.

2. Motionsbassäng; I motionsbassängen kan man simma på egenhand eller delta i vattengympan. Det är två pass dagligen.

3. Syrgasbar; Syremättningen i blodet sjunker med åldern. I syrgasbaren kan du höja värdet och känna dig piggare igen. Här kan du också sitta och vänta på att behandlingen skall börja.

4. Behandling massage; Tränat för mycket eller har du ont någonstans? Boka tid hos någon av de duktiga massörerna.

5. Bastu; Det klassiska sättet att svettas ut och känns sig ren och fräsch igen.

6. Kallbad; Varm efter bastun? Ta ett dopp i kallbadet innan du går in igen.

7. Hamam; Underbar avslappning från Turkiet. Perfekt om du tröttnat på den klassiska bastun och vill prova något nytt.

8. Varmbad; Låt dina leder bli mjuka igen; lägg dig och njut i varmbadet.

9. Vattenfall; I vattenfallet kan man sitta och lyssna på vattenljudet eller få en naturlig ryggmassage.

10. Fotvård och Hårvård; Dags att få fötterna och håret ompysslat? Boka tid hos centrets fotspecialist eller frisör och känn dig som ny igen.

11. Undersökningsrum; Gör en hälsocheck i undersökningsrummet. Är ditt blodtryck som det skall och är kolesterolvärdet under kontroll? Hos centrets läkare kan man boka tid eller komma på drop-in.

12. Parkpromenaden; Har det blivit svårt att ta sig ut i naturen på senare år? Ta en promenad på centrets takpark istället, inga uppstickande rötter eller branta backar att oroa sig för.

13. Gym; Bygg upp din bästa fysik på äldre dagar eller rehabilitera dig från den där skadan som aldrig läker. Centrets sjukgymnast och PT hjälper dig med tekniken och övningarna.

14. Omklädningsrum; Byt om inför gympa pass och bad. I omklädningsrummet finns även förvaringsfack och toalett.

15. PT-rum; Här får du hjälp med träningsinstruktioner.

16. Näckrospromenad; Ta en stärkande promenad runt näckrosdammen och titta på fiskarna och vattenparken.

1. Gymnastiksal.

2. Motionsbassäng.

3. Syrgasbar.

4. Behandling massage.

5. Bastu.

6. Kallbad.

7. Hamam.

8. Varmbad.

9. Vattenfall.

10. Fot och Hårvård.

11. Undersökningsrum.

12. Parkpromenaden.

13. Gym.

14. Omklädningsrum.

15. PT-rum.

16. Näckrospromenaden.

PROGRAM FÖR SOCIAL FRISKVÅRD

1. Vardagsrummet; I vardagsrummet gör det du brukar göra i ditt vardagsrum, fast tillsammans! Spela kort, lyssna på musik eller diskutera förmiddagens föreläsningen.

2. Flexibla zonen; Den flexibla zonen förändras efter aktivitet. Här sker allt från föreläsningar till dansuppvisningar. När det inte är någon aktivitet på zonen är det shuffleboard som gäller.

3. Baren; Serverar båda kaffe och cocktails. Här skiftar stämningen från cafékänsla på dagen till barhäng på kvällen.

4. Mediabiblioteket; Här finns laptops och Ipads till utlåning. Slå dig ned i någon av sittgrupperna och utmana dina kompisar i ett parti ruzzle eller ta del av de senaste nyheterna online. Personalen kan hjälpa till vid teknikfrågor.

5. Scenen; Används till allt från föreläsningar till filmvisning och har även kapacitet för teater och konserter.

6. Hissen; Är en upplevelse i sig själv, den tar besökaren mellan kroppsvårds planet, sociala friskvårdsplanet och upp till parkpromenaden.

1. Vardagsrummet.

2. Flexibla zonen.

3. Baren.

4. Mediabiblioteket.

5. Scenen.

6. Hissen.

PROGRAM FÖR HOTELL

1. Hotellrummen; I centrets hotellrum är standarden och tillgängligheten hög. Här är det lätt att vila upp sig. Hotellet har totalt 48 stycken rum.

2. Receptionen; I receptionen kan de hjälpa dig med det mesta. Checka in eller ut på hotellet, boka tid för; behandling, hälsokontroll eller sjukgymnast.

3. Restaurangen; Här äter man den goda hotellfrukosten. Lunch- och kvällstid är restaurangen öppen för allmänheten; så varför inte bjuda dottern och hennes nya kille på middag ikväll?

4. Lobbyn; Här kan man sitta lugnt och skönt och vänta på hissen, bussen eller färdtjänst.

1. Hotellrummen.

2. Receptionen.

3. Restaurangen.

4. Lobbyn.

PROGRAM FÖR INFORMATION

Info point; Undrar du vilka trygghetsboenden som finns i ditt område? Eller vilka krav som ställs för att få rätt till hemhjälp? I centrets info point kan de svara på frågor om samhällets äldreomsorg.

PROGRAM FÖR FÖRENINGSVERKSAMHET

Föreningslokaler; I centret finns särskilda lokaler som föreningar kan boka och vistas i. Lokalerna är anpassade för olika typer av föreningsverksamhet. Du kan se exempel på verksamheter i på sidan 60-61, entréplan.

BESÖKARE PÅ YOLO SENIORCENTER

-VARFÖR BESÖKER DU/NI CENTRET?

Namn: Lena Svensson 73 år
Boende: Radhus i Hammarkullen

Min man är just hemkommen från en operation så vi åkte hit för att påskynda hans återhämtning. Det är något speciellt med det här stället; det får en att känna sig frisk och uppskatta livet. I eftermiddag skall jag fortsätta min släktforskning i mediabiblioteket för att sedan äta att en god middag i restaurangen. Det skulle visst var italienskt tema ikväll.

Namn: Ulf Aronsson 76 år
Boende: Bostadsrätt i Linné

Min fru är bortrest i två veckor så jag passade på att ta in på hotellet. Jag klarar mig inte helt själv i vardagen så det känns tryggt att bo här med den servicen som finns. Nu har jag varit här två dagar och jag har redan träffat många nya vänner. I kväll skall jag gå på "pub-quizet" i baren.

Namn: Eva Danielsson 68 år och Britta Andersson 70 år
Boende: Villa i Askim / Lägenhet i Askim

Vi är kompisar sedan barnsben och skall bo här tillsammans i två veckor. Trädgårdskonst är ett intresse som vi delar och i övermorgon skall både jag och Britta föreläsa på trädgårdsseminariet här på centret. Ikväll skall vi besöka operan! Efter det går vi nog tillbaka till hotellet för att ha tjejsnack över en drink i baren.

Namn: Karim Rashid 78 år
Boende: Hyresrätt i Frölunda

Jag är ensam sedan fem år tillbaka och tar in här på hotellet tre-fyra gånger per år. Dels för att kolla mina värden och att mitt hjärta slår som det skall men framförallt för det sociala och den vackra miljön. Mitt största intresse är jazz; så jag brukar passa på att besöka hotellet när det är bra spelningar i staden.

Namn: Elsa Forsman 68 år
Boende: Hyresrätt i Majorna

Jag skall ha en liten spa-dag då jag har en dålig rygg som jag behöver arbeta med periodvis. Här på centret finns det ju både träningspass och sjukgymnast vilka verkligen hjälpt mig att få tillbaka styrkan i ryggen. Nu känner jag mig friskare och piggare än på flera år och vardagssysslorna är inte längre ett problem.

Namn: Jonathan Smith 72 år och Margareta Smith 69 år
Boende: Villa i Torslanda

Vi skall besöka spat och gå på en behandling, efter det skall vi äta en god middag i centrets restaurangen med vår dotter som annars bor i Linnéstaden. Vi hoppas att vi får plats på uteserveringen, torget är så fint på kvällen när byggnaden byter skepnad till sin kvällsskrud.

Lena Svensson.

Ulf Aronsson.

Eva Danielsson och Britta Andersson.

Karim Rachid.

Elsa Forsman.

Jonathan och Margareta Smith.

PERSONAL PÅ YOLO SENIORCENTER

1. Informationspersonal; Vägleder och informerar om äldreomsorg. Bokar tid gör du i receptionen.

2. Receptionister; Ansvarar för in- och utcheckning på hotellet samt övrig receptionsservice.

3. Restaurangpersonal; Lagar god och näringsrik mat, serverar och blandar stans bästa cocktails.

4. Omsorgspersonal; Bistår boende och besökare med hjälp. Kan vara allt från att hjälpa hotellgästen med toalettbesök och stiga upp ur sängen som att vara domare i shuffelboardturneringen.

5. Vaktmästare; Ser till att centret fungerar som det skall. Sköter om såväl pooler som byter lampor.

6. Lokalvårdare; Håller centret rent och snyggt.

7. Tvätteripersonal; Tar hand om tvätt och linne från hotellverksamheten och friskvården.

8. Vårdpersonal; Sjuksköterskorna ansvarar för att de

medicinska ordinationerna blir ordentligt genomförda och att boende och besökare får den vård de behöver. På centret innebär det tex att hotellgästen får den medicinering hen eventuellt behöver efter en operation.

Arbetet som sjuksköterska innebär också att arbeta förebyggande och att ge hälsoupplysningar och råd på centret. Detta kan exempelvis ske i föreläsning- eller seminarieform.

Hos centrets läkare kan man göra en allmän hälsokontroll för att se att allt står rätt till. Läkaren rycker även ut och hjälper till vid eventuella akutfall på centret.

9. PT och sjukgymnast; Hjälper besökarna med träningsprogram och rehabilitering.

10. Massör; Utför önskad massagebehandling.

11. Frisör; Utför önskad hårvårdsbehandling.

12. Fotvårdsspecialister; Utför önskad fotvårdsbehandling.

1. Informationspersonal.

2. Receptionister.

3. Restaurangpersonal.

4. Omsorgspersonal.

5. Vaktmästare.

6. Lokalvårdare.

7. Tvätteripersonal.

8. Vårdpersonal.

9. PT och sjukgymnast.

10. Massör.

11. Frisör.

12. Fotvård.

PROJEKTPLATSEN SKANSTORGET

Skanstorgets historia sträcker sig ner till 1641 då försvarsanläggningen Skansen Kronan uppfördes. Fram till 1800-talet var marken runt om skansen fri från såväl byggnader som vegetation för att ge fri sikt åt försvarsanläggningen¹.

När Haga anlades blev området för Skanstorget betesmark för boskap. I takt med att Haga expanderade blev området mer och mer omtvistat om hur det skulle utvecklas. 1852 anlades en stor trädgård på platsen som fick namnet Nilssons äng efter upphovsmannen Åke Nilsson². Stadens expansion genererade ökad trafik av människor och varor i närområdet, vilket gav uppkomsten till Övre Husargatan. Övre Husargatan delade Nilssons äng i två delar och skapade på sikt en alltmer urban plats. 1885 köpte staden marken och anlade efter tid en saluhall som dock revs på 40-talet pga för många outhyrda lokaler³.

Skanstorget har under sin historia haft stor politisk betydelse; framförallt för arbetarrörelsen. Vid det nordvästra hörnet låg Göteborgs första Folkets hus, vilket fungerade som en samlingspunkt och utgångspunkt för arbetarrörelsen⁴.

Platsen har sedan 1940-talet fysiskt präglats av parkering och gråa asfalterade ytor. Torget har ett flertal gånger, främst under de senaste decennierna, varit under utredning av så väl stadsbyggnadskontoret som olika privata bostadsbolag och byggare.

Intresset är stort för platsens framtid, under de senaste decennierna har olika föreningar och Facebook-grupper bildats vilka alla haft olika visioner för torgets framtid, vissa vill bevara medan andra vill ha förändring⁵. Många idéer och förslag för platsen har uppkommit genom åren men samtliga har avstannat och lagts på hyllan.

Vi har valt att applicera vårt koncept på Skanstorget i Göteborg då vi anser att ett YOLO seniorcenter lämpar sig väl på platsen pga dess; program, innehåll, målgrupp och form.

Alla i samhället kommer någon gång ha tillgång till byggnaden vilket gör den mer demokratisk än många andra program som varit på förslag för platsen tidigare så som bostäder, handel etc.

Målgruppen +67 skulle också tillföra en större blandning i befolkningen och större mångfald för området då den är underrepresenterad i stadsdelen. Det är också en köpstark grupp som drastiskt kommer att förändra den demografiska situationen under kommande generation.

Generellt är många torgytor i våra större svenska städer i behov av förändring, från decennier av bilismens gråa parkeringsytor till något "annat". Vi ser vårt koncept med dess program, målgrupp och utformning som lämpligt att applicera i dessa urbana miljöer för att medverka och bidra till rikare folkliv och vackrare platser.

1800: Nilssons äng.

1900: Saluhallen.

2014: Dagens Skanstorget.

Framtid ? Arkitektkontoret Kanozis förslag från 2009.

¹ Frid, P. (2011). *Vid skansen Kronans fot*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola. s.20.
² Dahlin, Sporre, Agren (1984). *Saluhall på Skanstorget*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola.
³ Frid, P. (2011). *Vid skansen Kronans fot*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola. s.20.
⁴ Ibid. s.21.

⁵ Frid, P. (2011). *Vid skansen Kronans fot*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola. s.21.

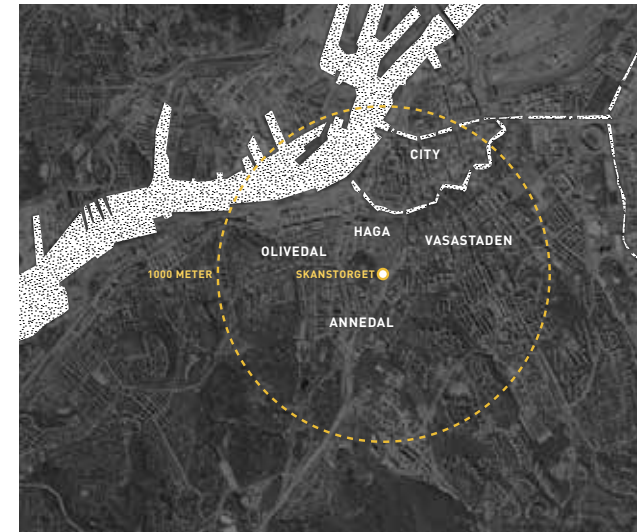
FÖRDELAR MED SKANSTORGET

1. Centralt i staden; Inom en radie på tusen meter når man stora delar av det centrala Göteborg.

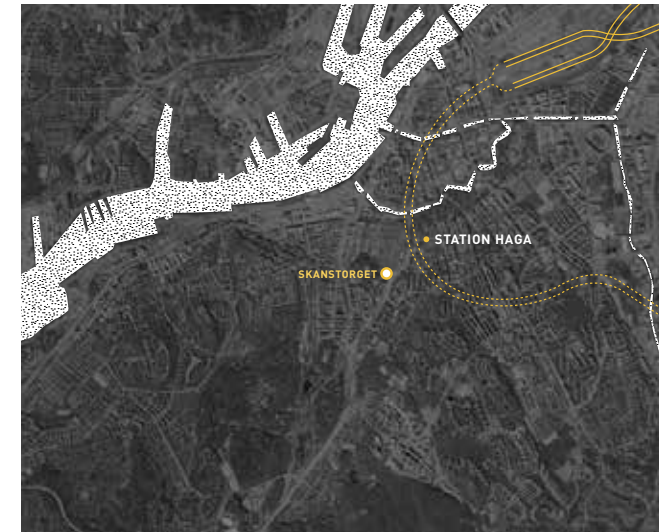
2. Västlänkens station i Haga; Den planerade västlänkens station i Haga, 200 meter från Skanstorget gör platsen än mer centralt belägen i staden samt mer lättillgänglig för hela kommunens +67.

3. Nära till stora stråk; Skanstorget ligger i direkt anslutning till stadens stora promenad och handelsstråk.

4. Nära till kollektivtrafik; Med gångavstånd till buss- och spårvagnshållplatser skapar det bra förutsättningar för kollektivt resande mellan stadens olika aktiviteter och områden.

1. Centralt i staden.

2. Västlänkens station i Haga.

3. Nära till stora stråk.

4. Nära till kollektivtrafik.

FÖRDELAR MED SKANSTORGET

5. Nära till Grönområden; Skansberget är idag tyvärr igenvuxet och diffust men har stor potential att i framtiden få mer park karaktär och bli mer lättillgängligt för besökare. I nära anslutning till Skanstorget finns också trädgårdsföreningen och framför allt Slottsskogen med dess stora utbud av grön kontemplation.

6. Rikt kulturliv; Området präglas idag av kultur och kulturliv, ca 16 olika scener med teater dans musik och biografer ligger med gångavstånd från platsen.

7. Byggnadens cirkelform; Byggnadens Cirkelform skapar en historiska koppling till platsen och den gamla saluhallen. Formen lämnar plats för torgyta runt om och vänder sig åt alla håll mot den omkringliggande bebyggelsen. Den markerar också brytpunkten mellan de tre omkringliggande områdena; Haga, Olivedal och Annedal.

8. Inga baksidor; Byggnadens form skapar ingen fram- och baksida vilket lämpar sig väl för platsen.

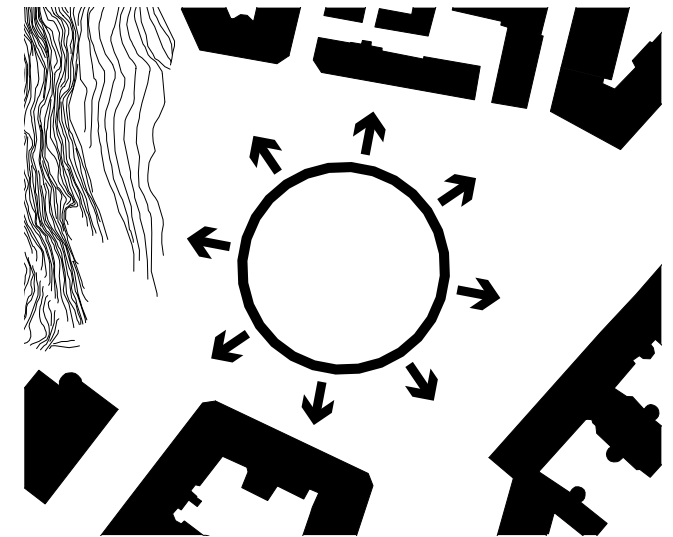
5. Nära till grönområden och park.

6. Rikt kulturliv i området.

7. Byggnadens cirkelform.

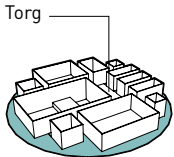
8. Inga baksidor.

Vy från mot entrétorg.

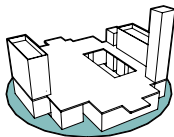
BYGGNADSKONCEPT

Vår utgångspunkt har varit att skapa en ljus, mjuk, lättorienterad och överblickbar byggnad med en tydlig organisation av programmets olika delar.

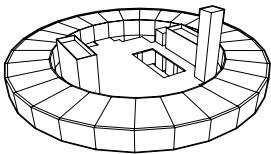

1. Samtliga program för kroppslig friskvård, förutom parkpromenaden, placeras i näckrosdammen på våning -1.

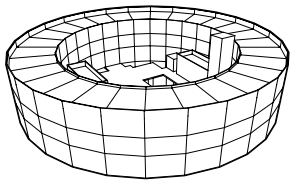
De organiseras kring ett centralt torg. Från torget har man överblick av samtliga funktioner.

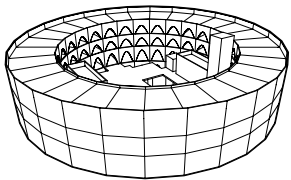
2. Med visuell kontakt, ovanför den kroppsliga friskvården, organiseras centrets sociala friskvård.

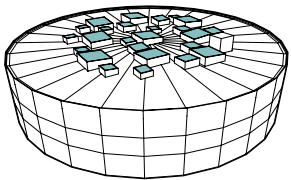
3. Hotell-, informations- och föreningsprogrammen placeras i en ring kring friskvårdskärnan för att skapa en trygg känsla inne i byggnaden.

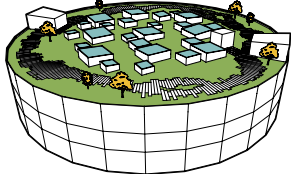
4. Hotellrummen placeras på våning 2-3, ett atrium bildas som förbinder centrets olika programdelar.

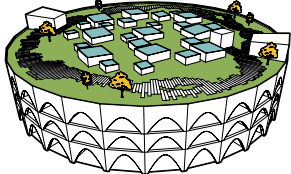
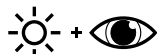
5. Kommunikationen till hotellrummen organiseras mot atriet vilket skapar överblickbarhet.

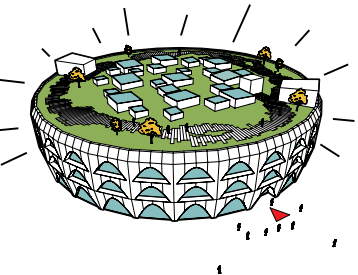
6. Ett tak med lanterniner ger naturligt dagsljus till atriet.

7. På taket placeras parkpromenaden.

8. Ett valvtema appliceras som fönstermotiv för att ge byggnaden en mjukare karaktär.

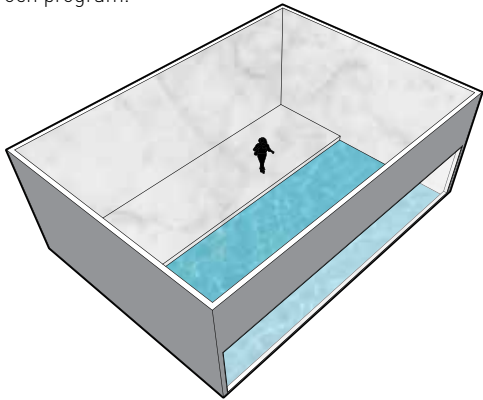

9. Ett yttre fasadskikt appliceras för att ge byggnaden sin unika form. Det fungerar även som solavskärmning och är rumsbildande.

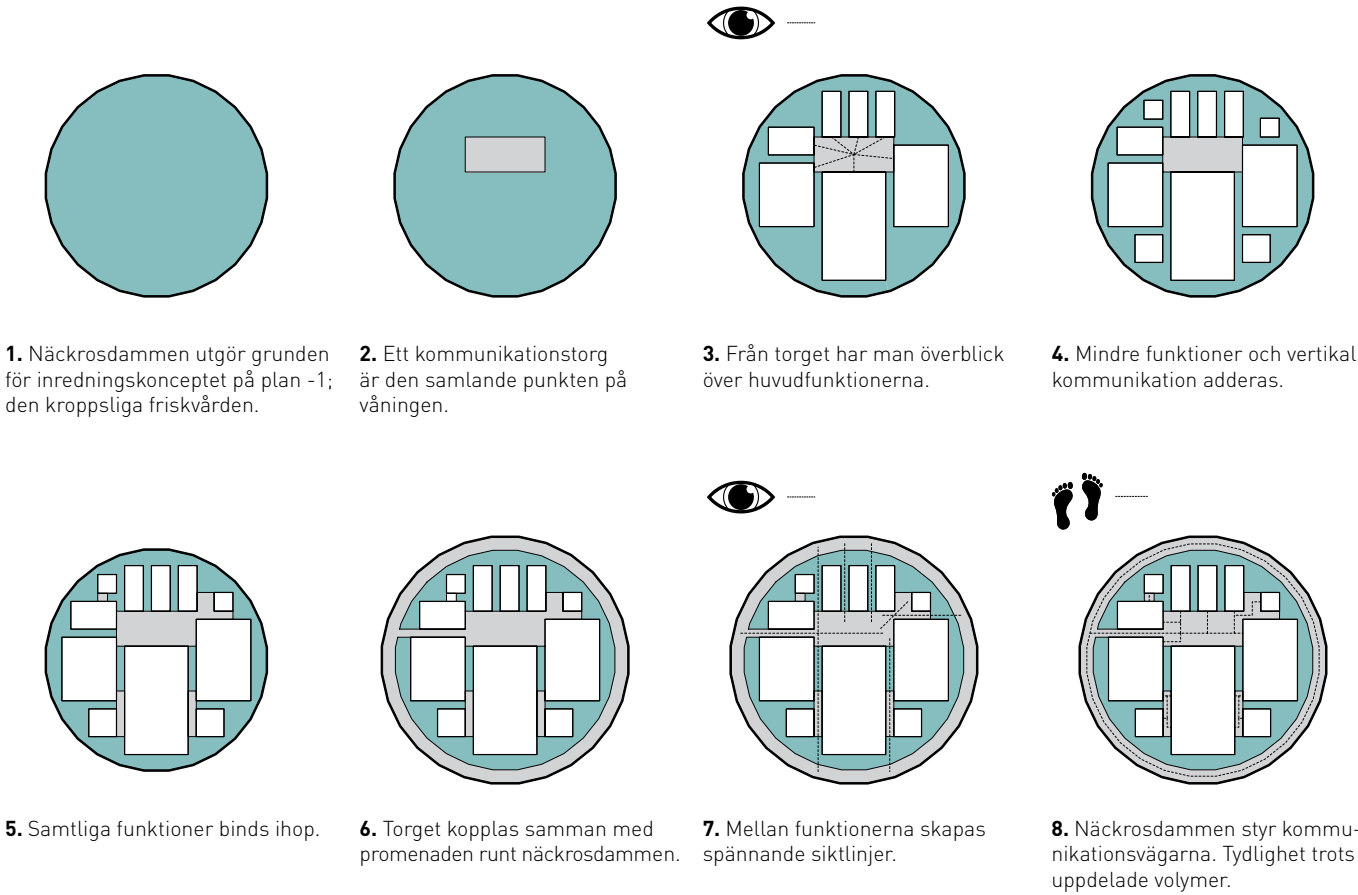
INREDNINGSKONCEPT KROPPSLIG FRISKVÅRD PLAN -1

Vår utgångspunkt har varit att göra byggnaden naturligt anpassad för vår målgrupp som med åldern ofta får mer eller mindre nedsatta sinnen. Kontraster, ljus, ljud och färger har varit viktiga komponenter i designarbetet för att förtydliga byggnadens organisation, rumsligheter och rörelse. Inredningskoncepten skiljer sig mellan våningsplanen men förenas i vår utgångspunkt.

Programboxarnas interiörer är ljusa och materialen styrs av funktion och program.

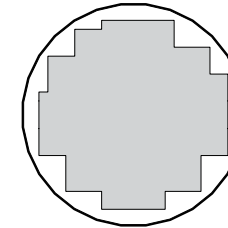
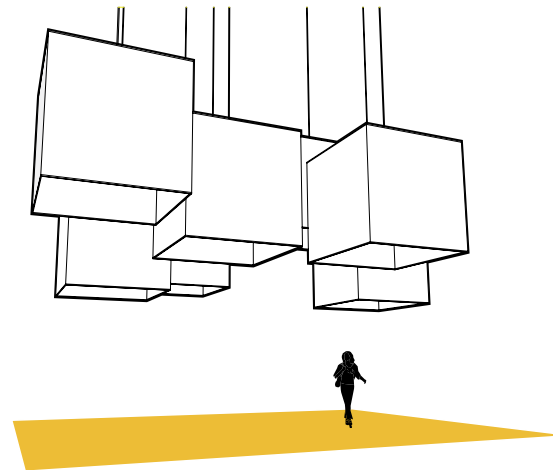

Insidorna står i kontrast mot de sammanhållna mörka utsidorna vilket ger tydligt definierade rumsupplevelser.

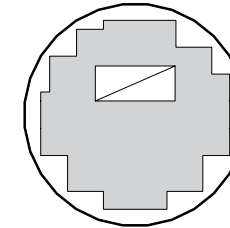

INREDNINGSKONCEPT SOCIAL FRISKVÅRD PLAN E

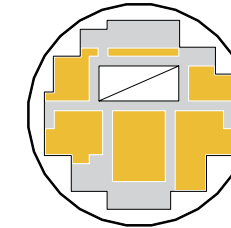
Det sociala friskvårdsplanet präglas av sitt stora dagsljusbelysta atrium. Planets olika program markeras i golvet genom kulör och material. Rummets skala tas ned i dessa punkter med hjälp av nedpendlade textillarmaturer. Dessa fungerar även ljuddämpande.

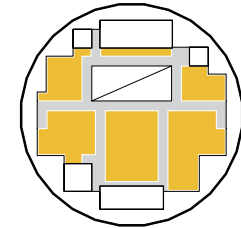
1. Den sociala friskvården placeras ovanför den kroppsliga friskvården.

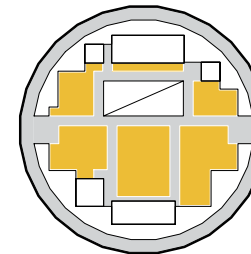
2. Golvet öppnas upp över torget på plan -1 och binder samman våningarna.

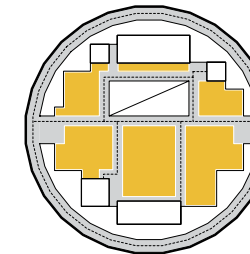
3. De olika programmen markeras tydligt i golvbeläggningen.

4. Program som kräver mer definierade rum samt vertikal kommunikation får egna volymer.

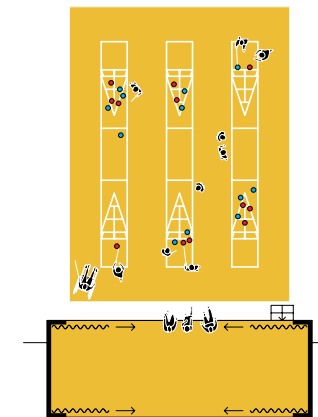
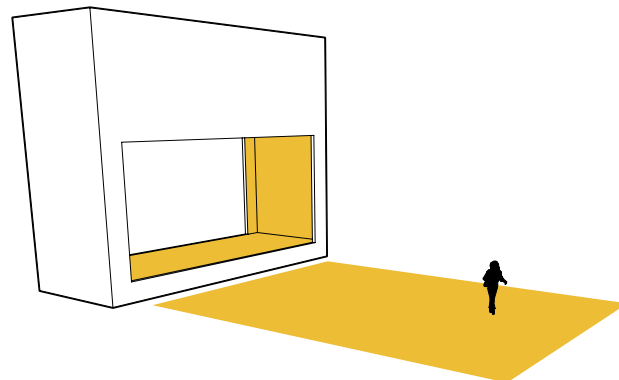
5. Den sociala friskvården kopplas samman till omkringliggande kommunikationsstråk.

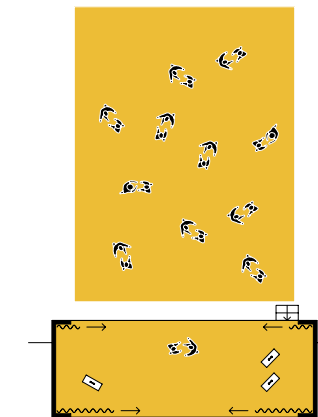
6. Tydliga kommunikationsvägar skapas mellan programdelar.

INREDNINGSKONCEPT FLEXIBLA ZONEN

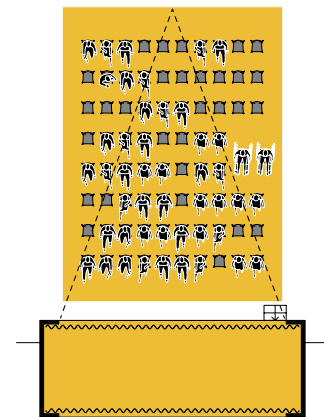
Flexibla zonen och scenen är en del av den sociala friskvården och följer dess inredningskoncept men behöver en utökad redovisning för att visa på dess möjligheter.

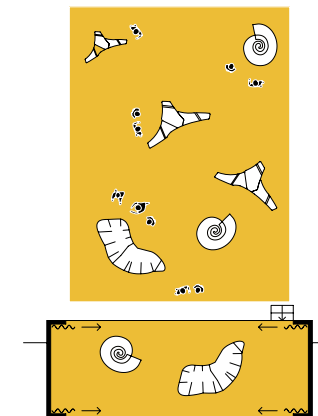
1. Shuffleboard.

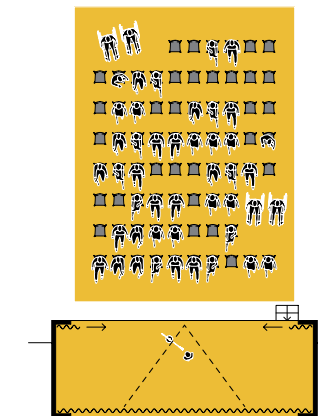
2. Buggkurs.

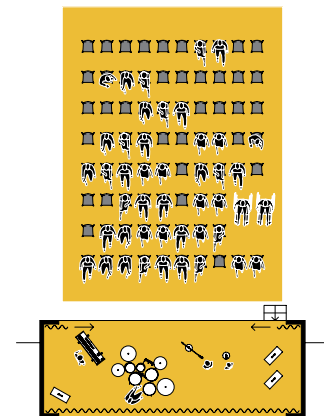
3. Bio.

4. Utställning.

5. Föreläsning.

6. Allsång.

SITUATIONSPLAN

1. Ny busshållplats nära torget.

2. På och avstigning.

3. Torgmiljö med sittmöjligheter.

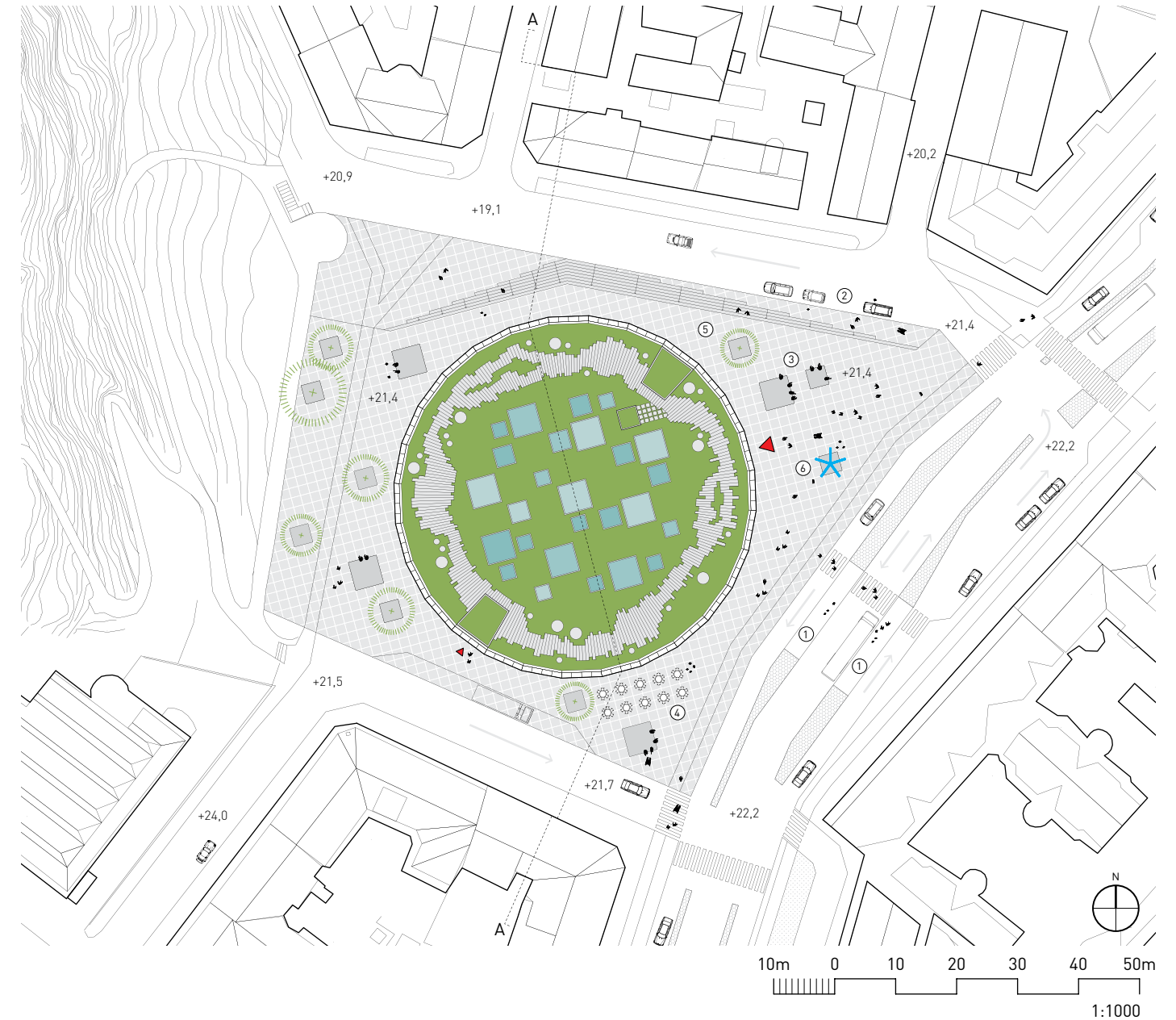
4. Uteservering i söderläge.

5. Torgmiljö med gröna inslag.

6. Skulptur på entrétorg markerar entré.

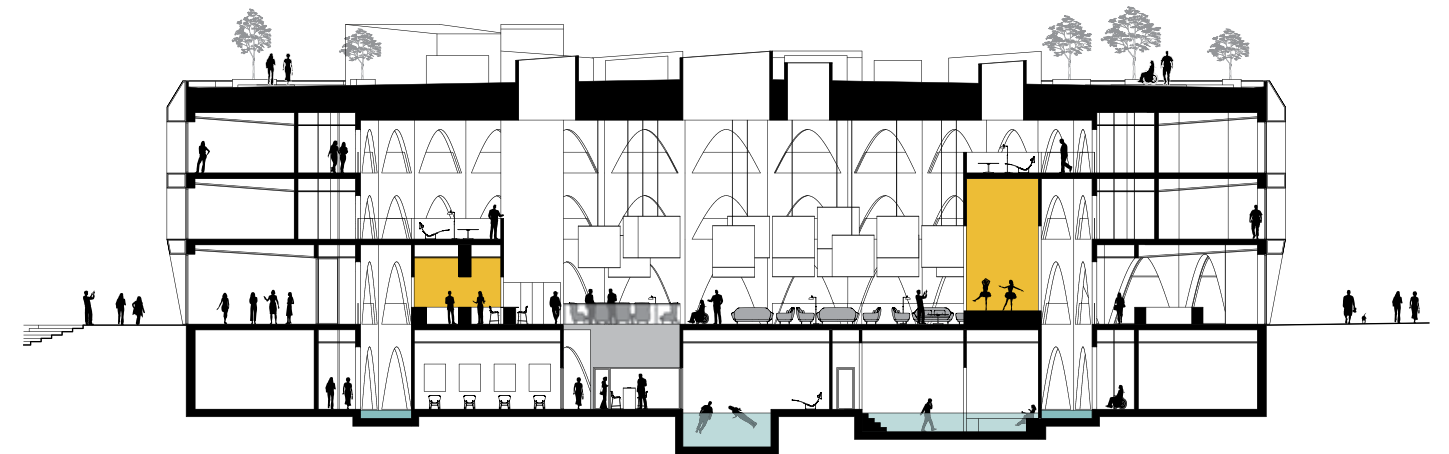

SEKTION A-A

10m 0 10 20 30 40 50m
1:1000

SEKTION A-A

4m 0 4 8 12 16 20m
1:400

PLAN -1

1. Gym.

2. PT-rum.

3. Massage behandling.

4. Fotvård.

5. Hårvård.

6. Undersökningsrum.

7. Hiss.

8. Omklädningsrum.

9. Syrgasbar.

10. Gymnastiksal.

11. Motionsbasäng.

12. Hamam.

13. Varm pool.

14. Kall pool.

15. Bastu.

16. Vattenfall.

17. Näckrospromenaden.

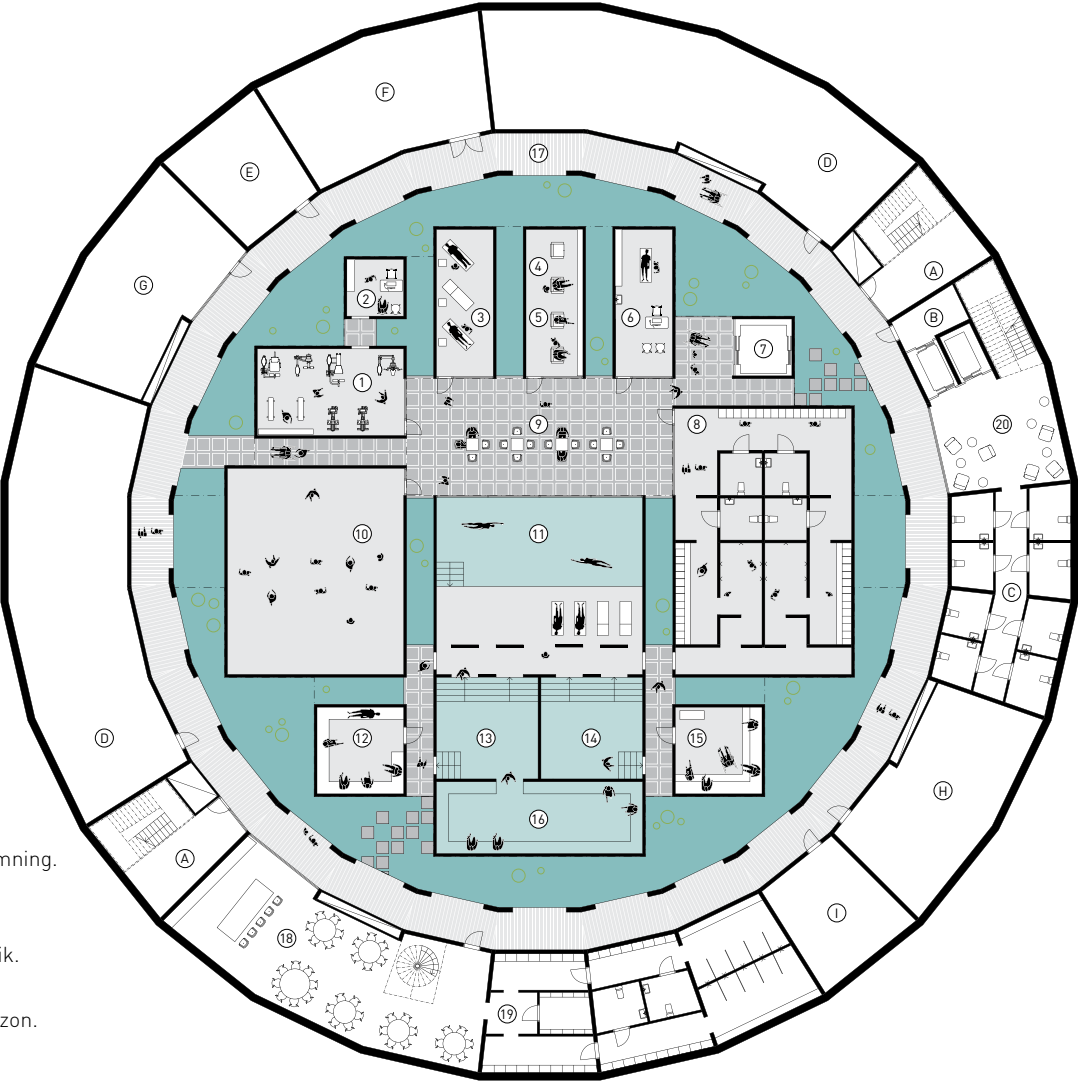
18. Personalrum.

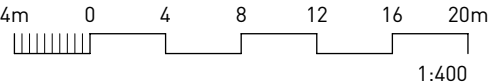
19. Ombyte personal.

20. Lobby WC.

- A. Trapphus/utrymning.
- B. Städ.
- C. WC.
- D. Fläktrum/teknik.
- E. Förråd.
- F. Förråd flexibel zon.
- G. Vaktmästeri.
- H. Tvätteri.
- I. Teknikrum pooler.

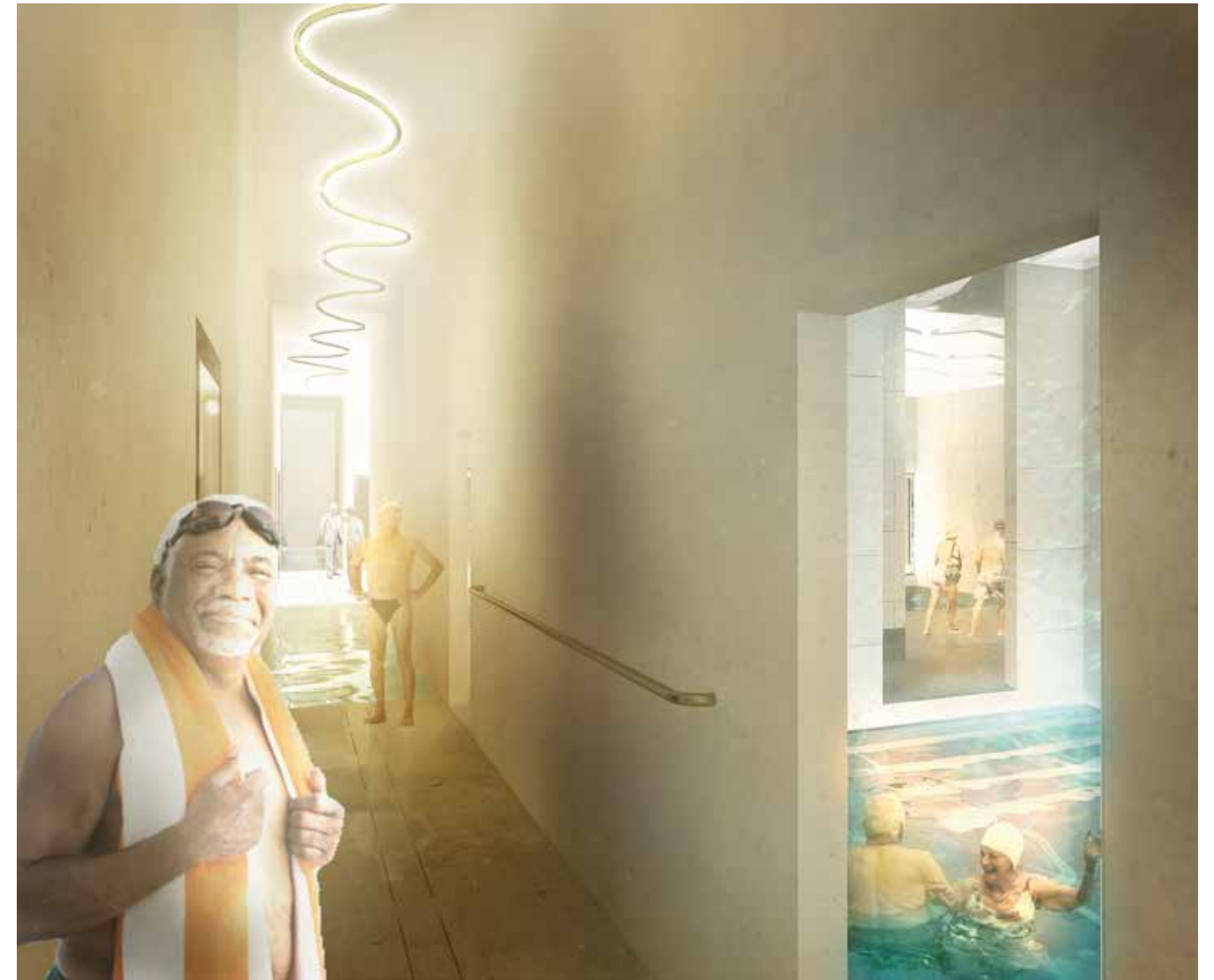
VY ÖVER TORGET PLAN, -1

“Snart har jag tid för en fotmassage! Efteråt skall jag slå mig ned i syrgasbaren på torget och bara ta det lugnt en stund. Jag måste ju vara utvilad och pigg när shuffelboardturneringen startar i eftermiddag.”

VY FRÅN PASSAGE, PLAN -1

“Efter trettio minuter i hammamet är man sig sannerligen avslappnad!
Nu blir det ett dopp i kallbadet så att man vaknar till igen.”

VY FRÅN MOTIONSBASSÄNGEN, PLAN-1

Klockan är strax efter elva på förmiddagen och ett av de dagliga vattengympapassen har precis avslutats. "Vattengympan har verkligen gett mig energin och orken tillbaka. Äntligen har jag hittat en träningsform som är skonsam nog mot mina svaga knän. Nu måste jag skynda mig att basta och duscha. Jag skall på date i baren klockan halv tolv!"

ENTRÉPLAN

1. Mediautlåning.

2. Mediabiblioteket.

3. Baren.

4. Vardagsrummet del 1.

5. Vardagsrummet del 2.

6. Hissen.

7. Flexibla zonen.

8. Scenen.

9. Entré med speedgate.

10. Föreningsverksamhet.

10. Föreningsverksamhet.

11. Lobbyn.

12. Info point.

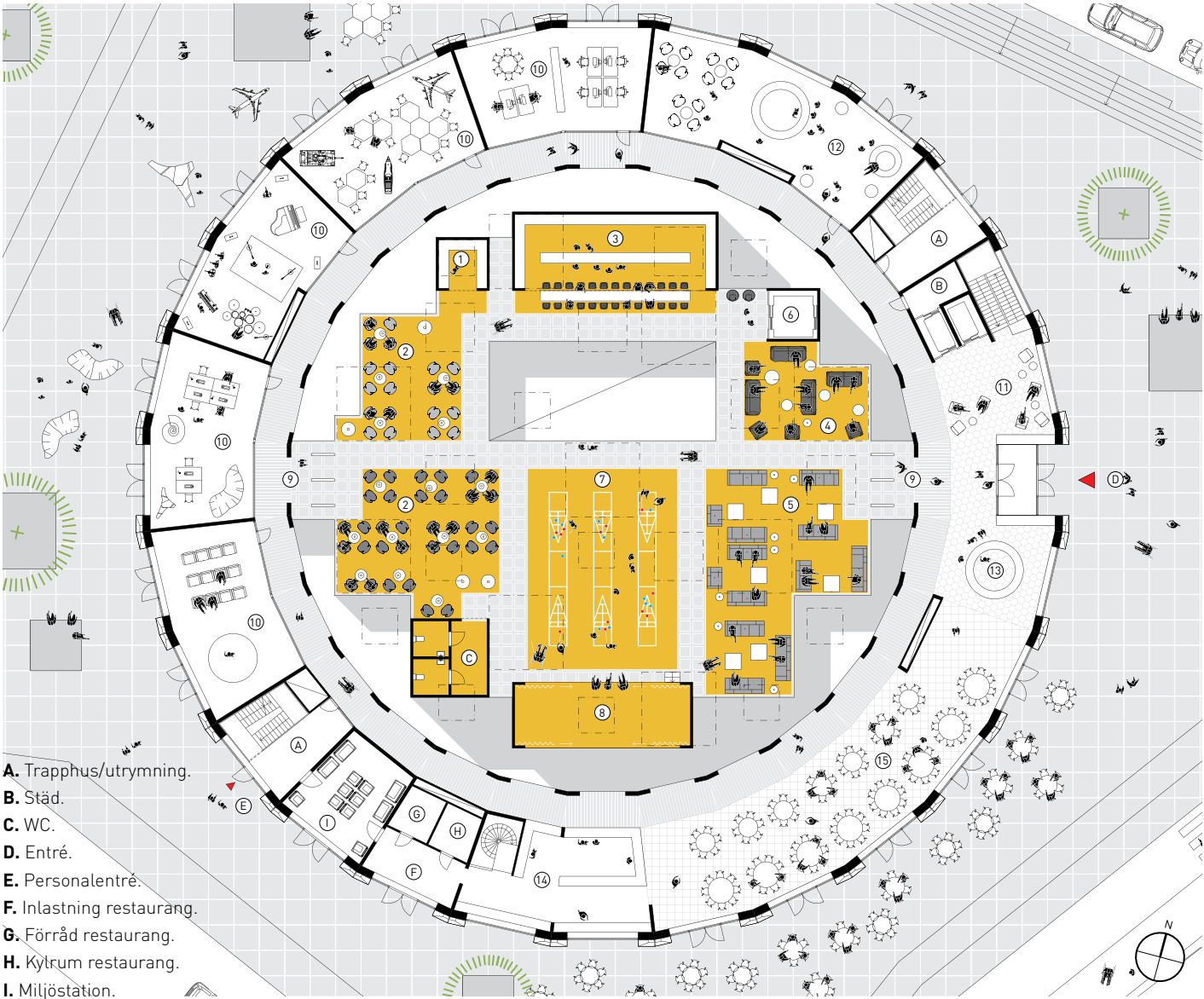
13. Receptionen.

14. Restaurangkök.

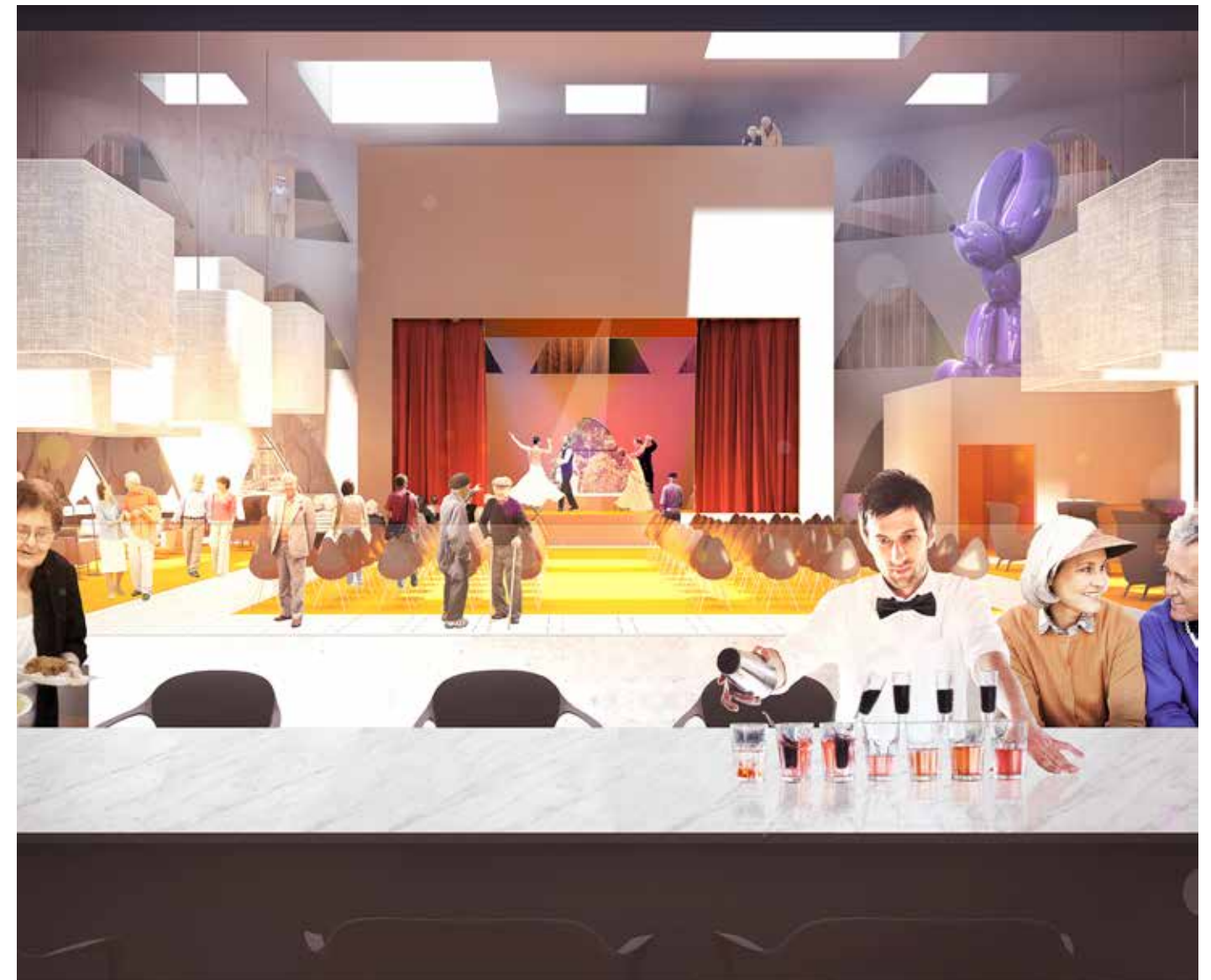
15. Restaurangen.

- A. Trapphus/utrymning.
- B. Städ.
- C. WC.
- D. Entré.
- E. Personallentré.
- F. Inlastning restaurang.
- G. Förråd restaurang.
- H. Kylrum restaurang.
- I. Miljöstation.

VY MOT SCENEN FRÅN BAREN, PLAN E

Snart är det tangouppvsning på scenen. Dansarna har börjat värma upp och åskådarna börjar strömma till. I baren blandar bartendern centrets egna drink; YOLO! Kom och sätt dig, om 10 minuter börjar showen!

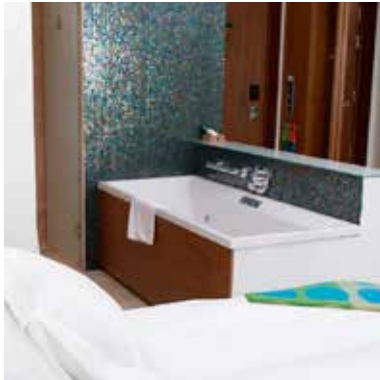

VY ÖVER MEDIABIBLIOTEKET, PLAN E

Det är jul i YOLO seniorcenter! På den flexibla zonen står granen och mot scenens ridå projiceras en eld för att skapa stämning. Till vänster i bilden ser vi Elsa som är i full fart att beställa hem de sista julklapparna online på en ipad.

PLAN 2

1. Hotellrummen.

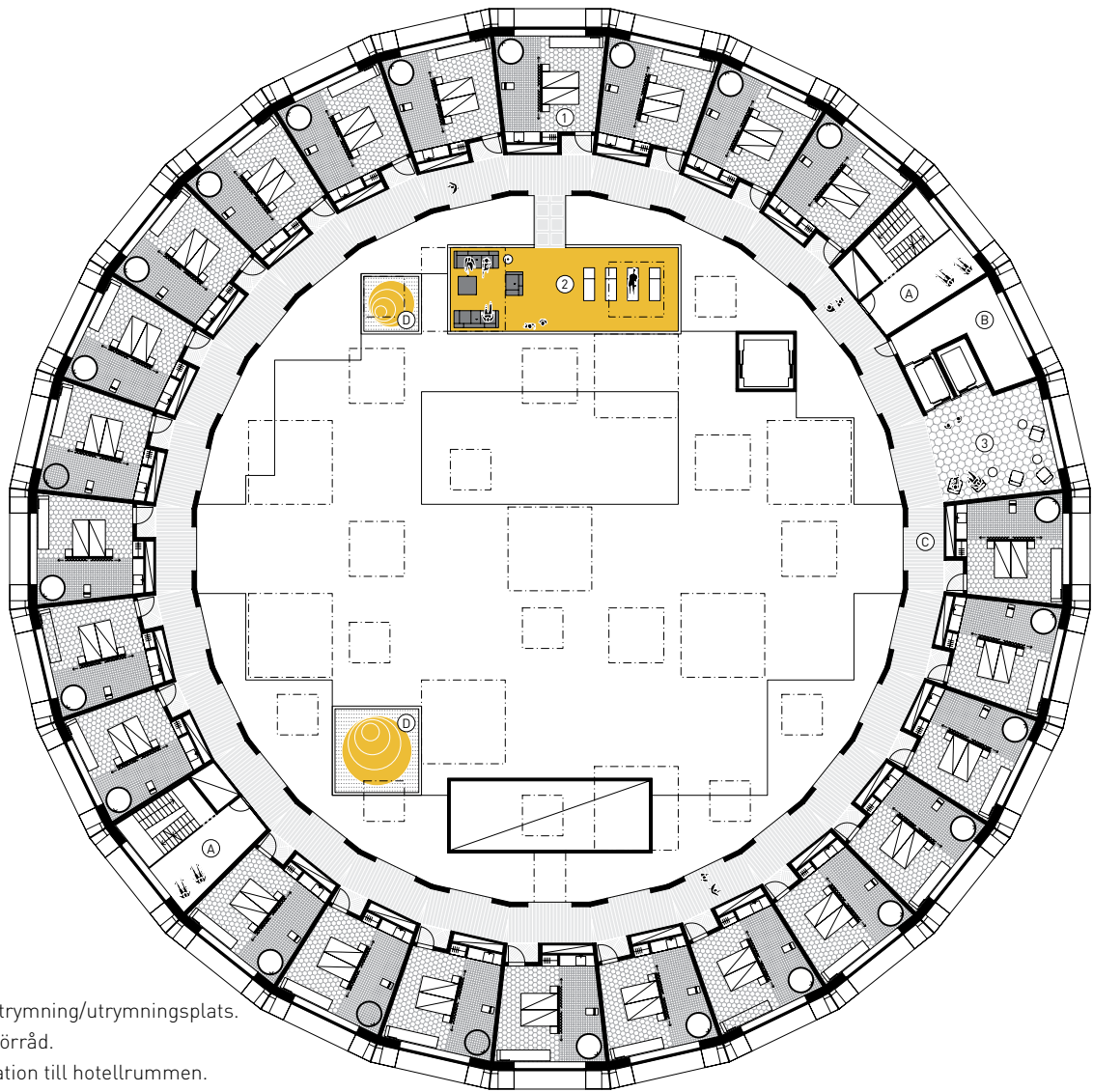
2. Balkong med utsikt över atrium.

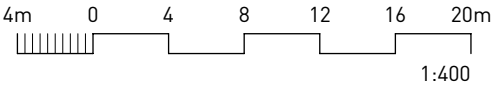
2. Balkong kan användas av scentekniker vid uppträdanden.

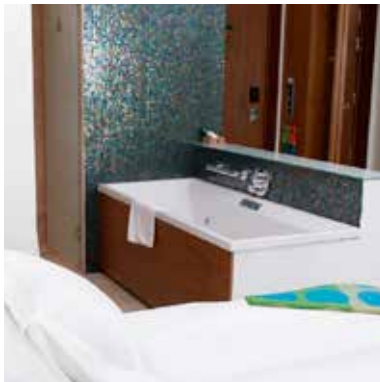
3. Hisslobby.

- A. Trapphus/utrymning/utrymningsplats.
- B. Städ/Linneförråd.
- C. Kommunikation till hotellrummen.
- D. Utställningsyta.

PLAN 3

1. Hotellrummen.

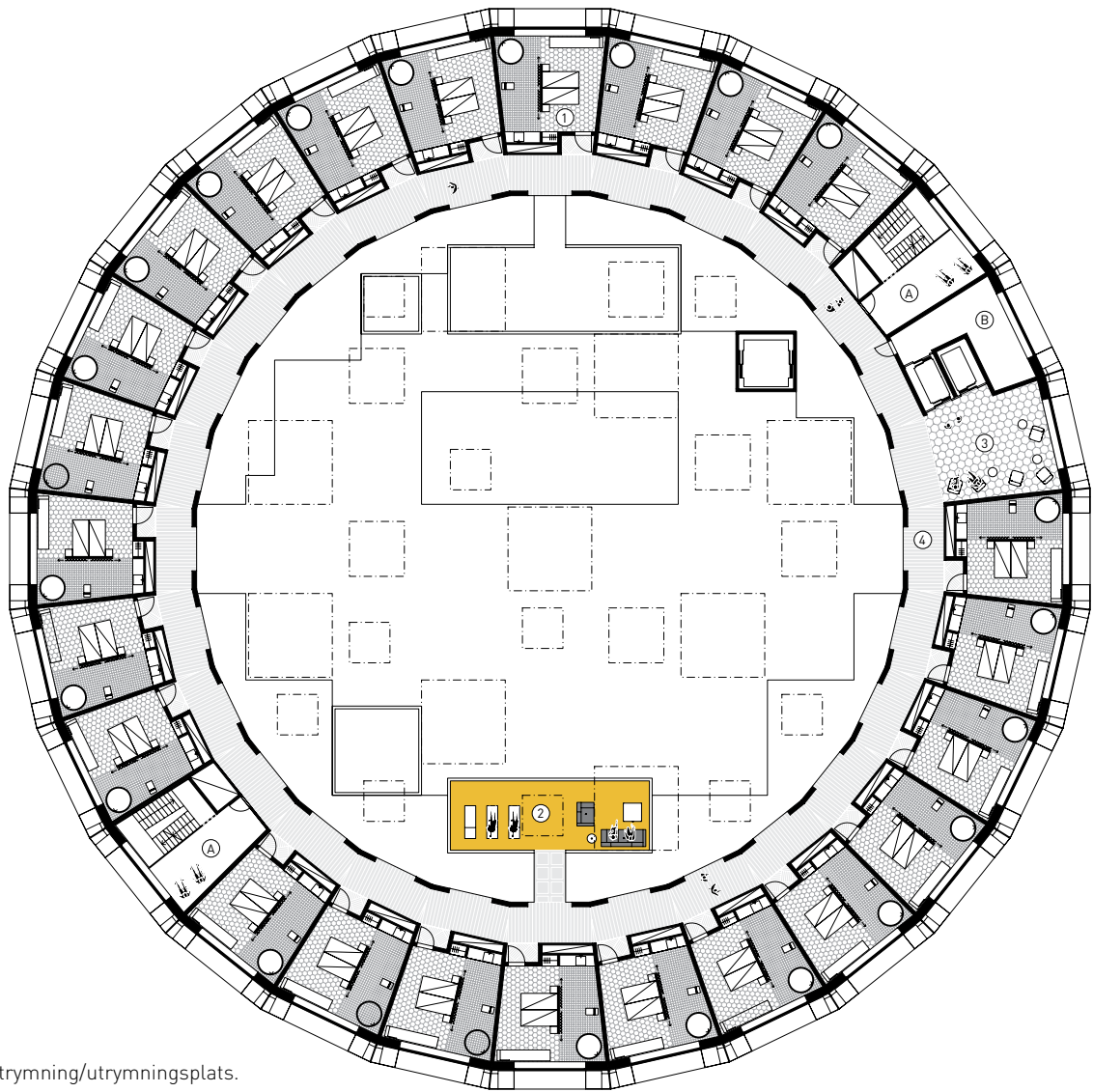
2. Balkong med utsikt över atrium.

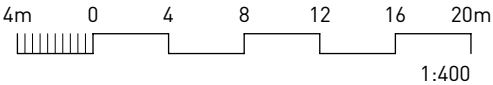
3. Hisslobby.

4. Kommunikation till hotellrummen runt atrium.

- A. Trapphus/utrymning/utrymningsplats.
- B. Städ/Linneförråd.

TAKPLAN

1. Parkpromenaden.

2. Solstolar.

3. Grönt tak.

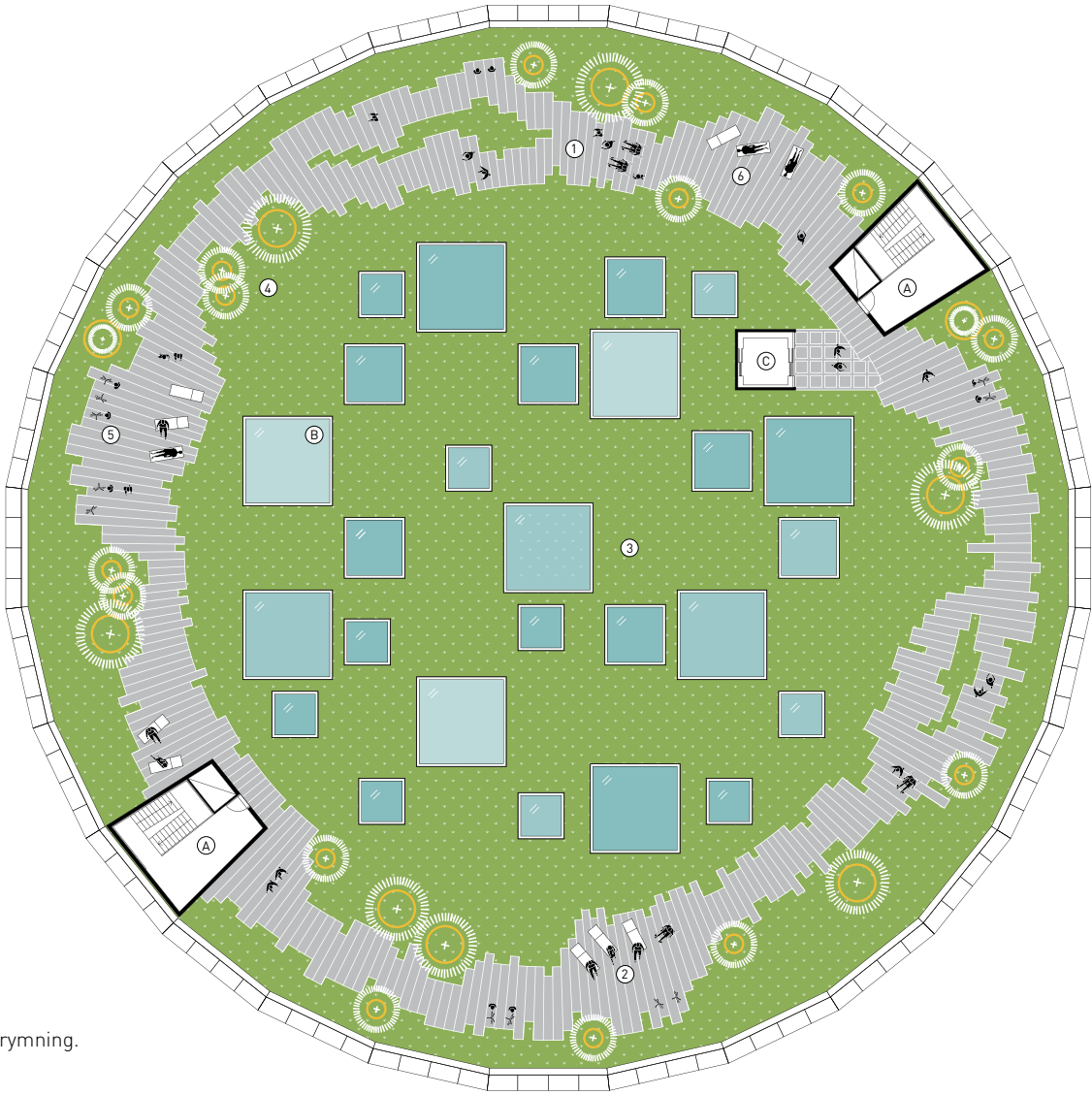
4. Träd i krukor.

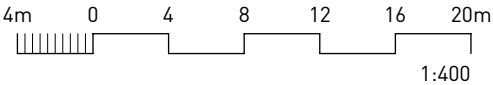
5. Kikare.

6. Grillplats.

A. Trapphus/utrymning.
B. Lanterniner.
C. Hiss.

VY FRÅN PARKPROMENADEN, TAKPLAN

Det är tidig vår och blommorna har börjat slå ut. I parkpromenaden njuter besökarna av värmen från solen. "Det är så befriande att kunna strosa runt i en park utan att behöva oroa sig för branta backar och begränsande nivåskillnader!"

VY FRÅN PARKPROMENADEN, TAKPLAN

"Vilken utsikt!" Ja, från parkpromenaden kan man nästan se hela staden!

HOTELLRUMMEN

Centrets hotellrum är 30,8 m2 och är designat för hög tillgänglighet. Det uppfyller måtten för utökad tillgänglighet enligt svensk standard.

Rummen har rundgång vilket gör att man når våtdelen från två håll. Detta underlättar om man som par bor på centret och någon av dem behöver besöka toaletten på natten.

Hotellrummen är dörrlösa för att minska friktionerna i gästernas rörelsemönster.

Handfatet är placerat nära entrén för att vårdpersonal lätt skall kunna tvätta sig innan och efter besök. Med ett draperi kan man vid behov skilja våtdel från sovdel.

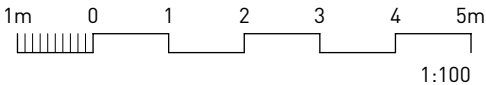
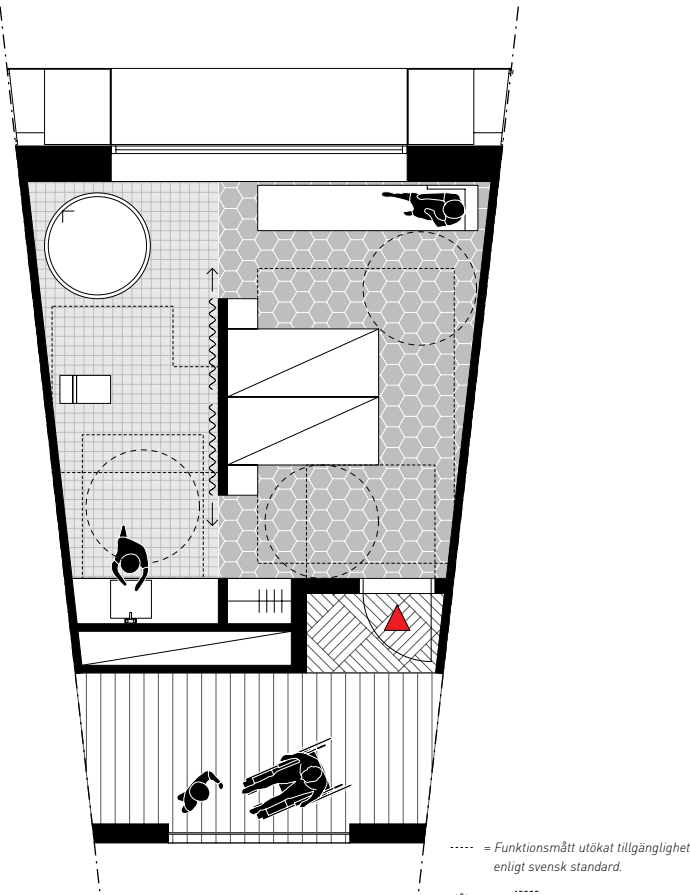
Badkar/dusch anpassad för personer med rörelsehinder.

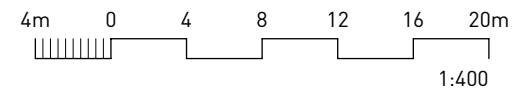
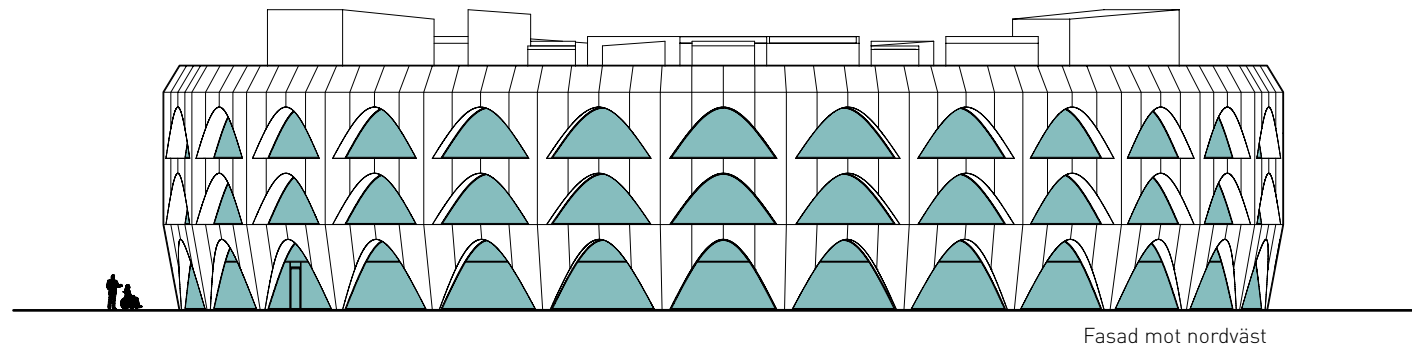
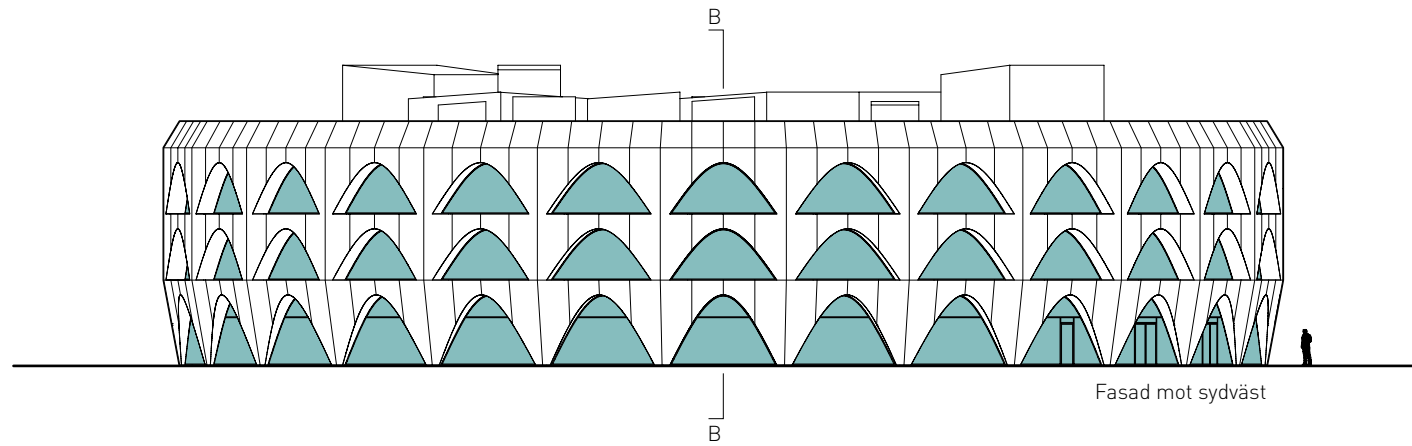
Öppen relation mellan våtdel och sovdel.

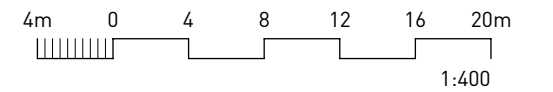
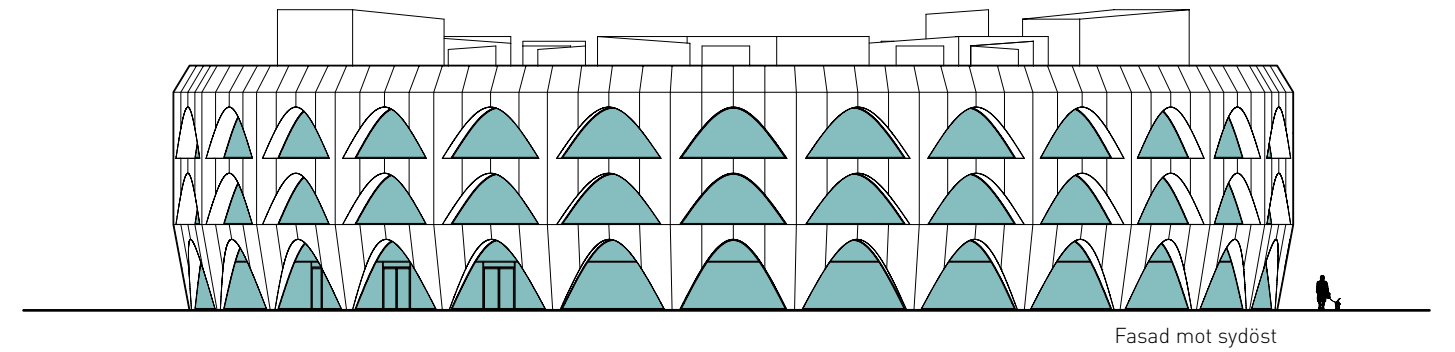
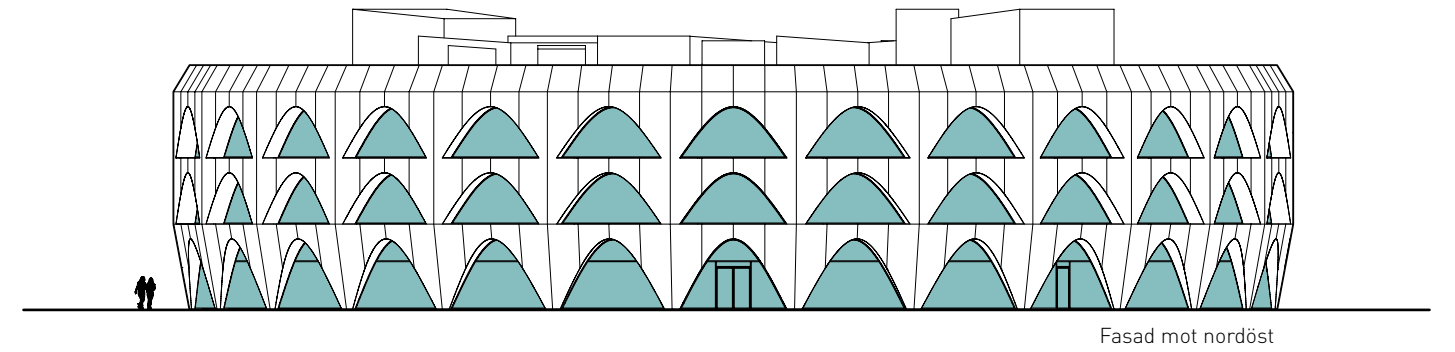
Dagbädd för vila och uppställning för resväska.

FASAD

FASAD

BYGGNADENS UTTRYCK

Intentionen med byggnadens estetik är att den skall kännas frisk, mjuk och ljus samt ha en tydlig egen gestalt som är lätt att känna igen.

Den bärande konstruktionen består till största delen av prefabricerade betong- och sandwichelement. En kostnadseffektiv byggmetod som ytterligare är rationaliserad tack vare byggnadens upprepningseffekt. Upprepningen minskar antalet formar i betongfabriken och förenklar logistiken generellt. Hela byggnaden konstrueras av endast sex olika elementtyper!

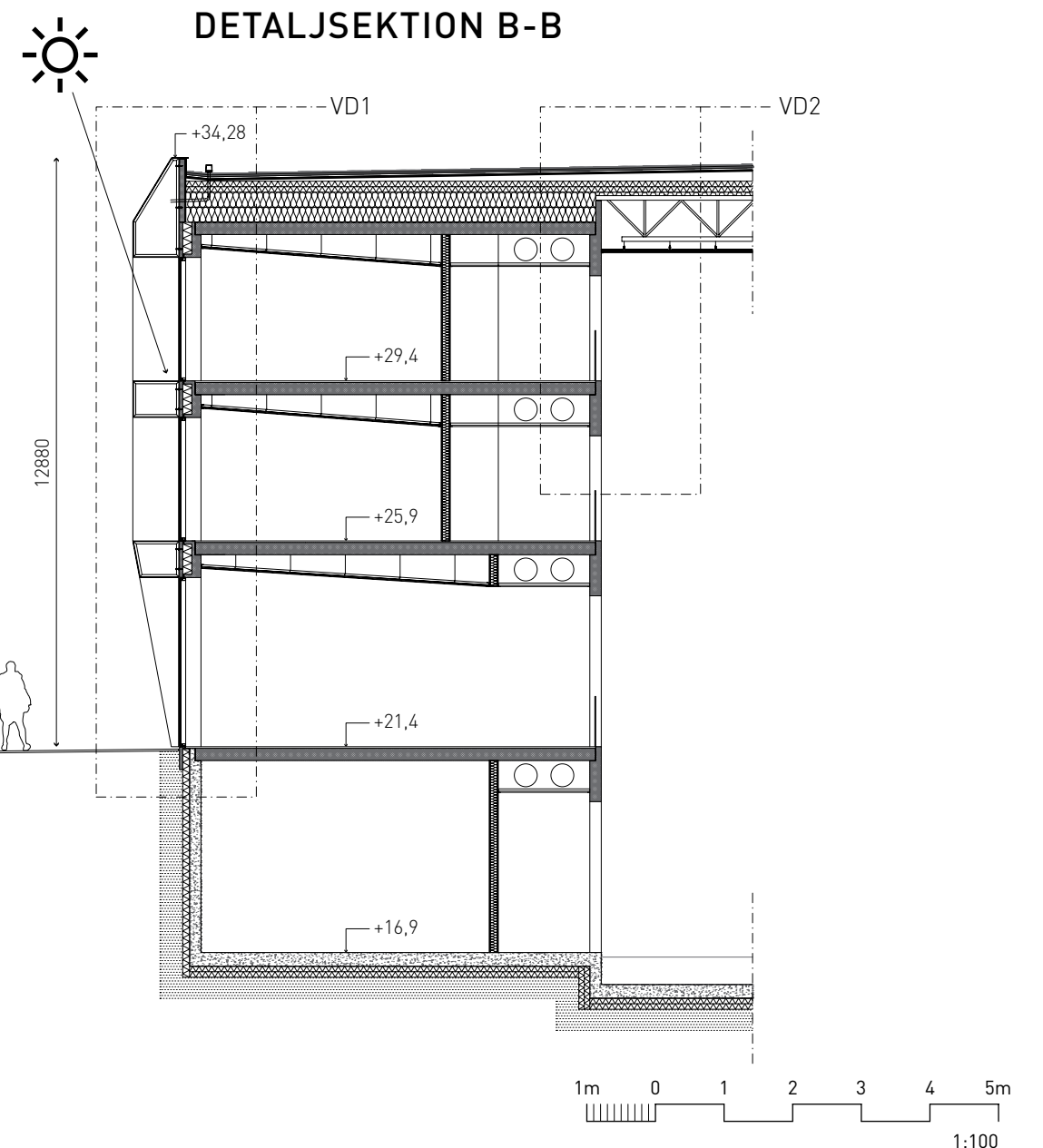
Byggnadens unika karaktär och form ges med hjälp av ett yttre fasadskikt; bestående av "frostat glas". Detta sitter monterat på konsoler tillverkade av VKR-rör.

I mellanrummet mellan sandwichelementen och glasfasaden monteras fasadbelysning. Det förvandlar byggnaden till en urban lanterna om kvällen vilket accentuerar seniorerna som grupp i samhället och staden.

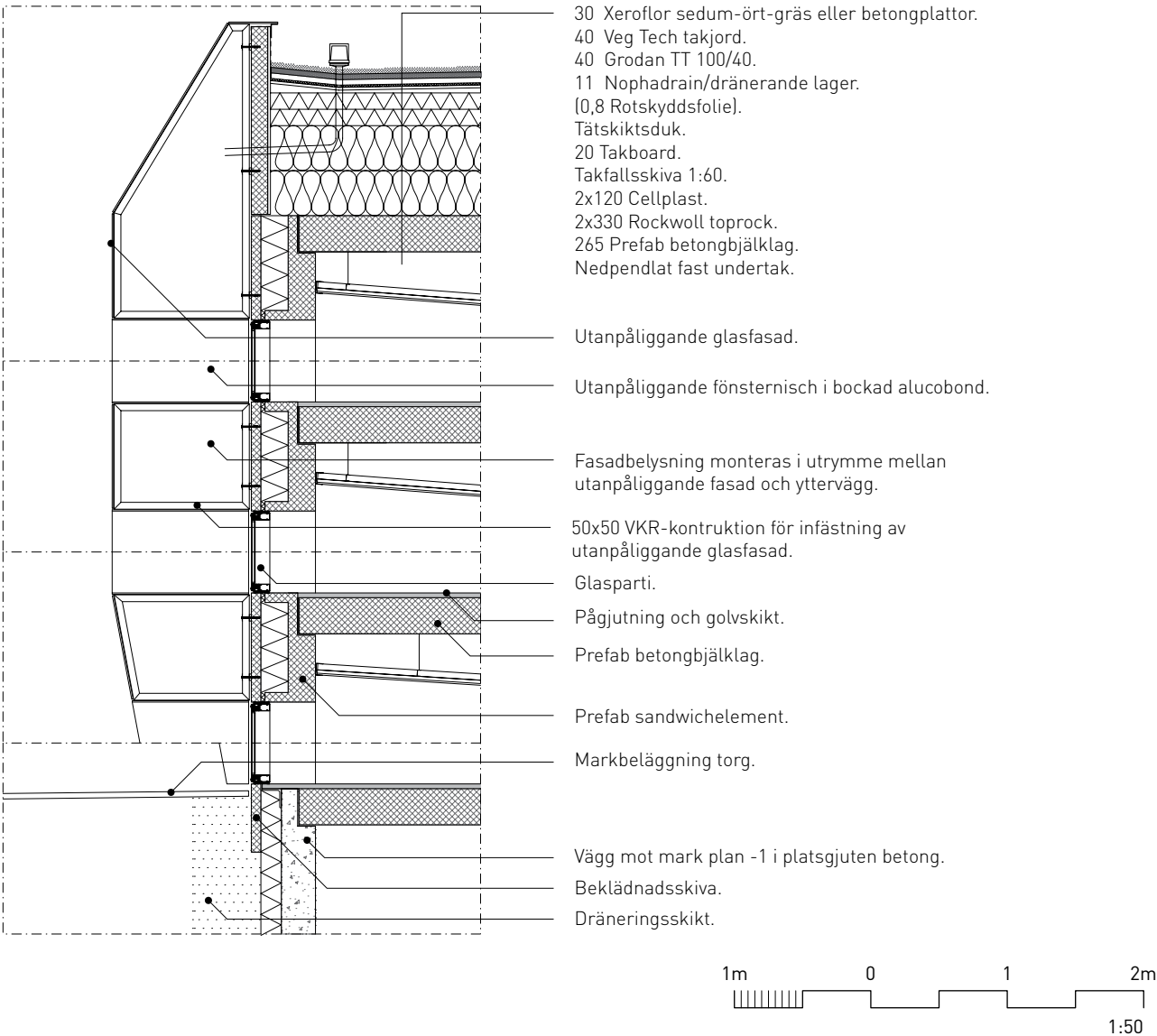
Exakt vad YOLO seniorcenter skulle kosta att bygga är svårt att säga men om man tittar på projekt i liknande storlek och konstruktionsprincip kan man få en uppskattning. En byggkostnad kan därför beräknas till ca 200 miljoner kr.

Detta är en investering som snabbt kan betala sig för kommunerna om centrets brukare blir friskare. Det räcker till exempel att ca 380 seniorer kan fortsätta bo hemma under ett år istället för att tvingas flytta till ett äldreboende på grund av dålig hälsa.

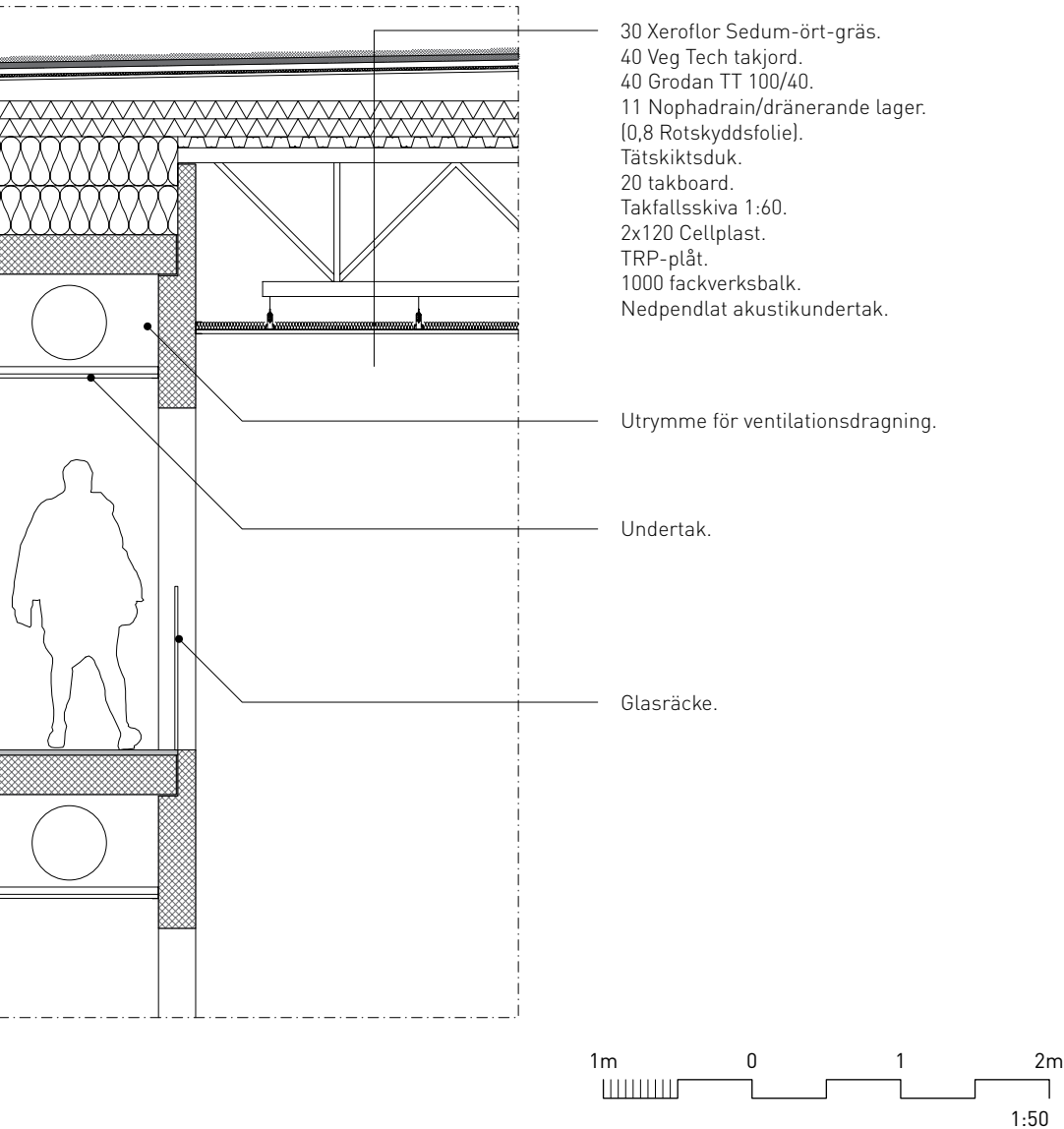
Inspiration

DETALJ VD1

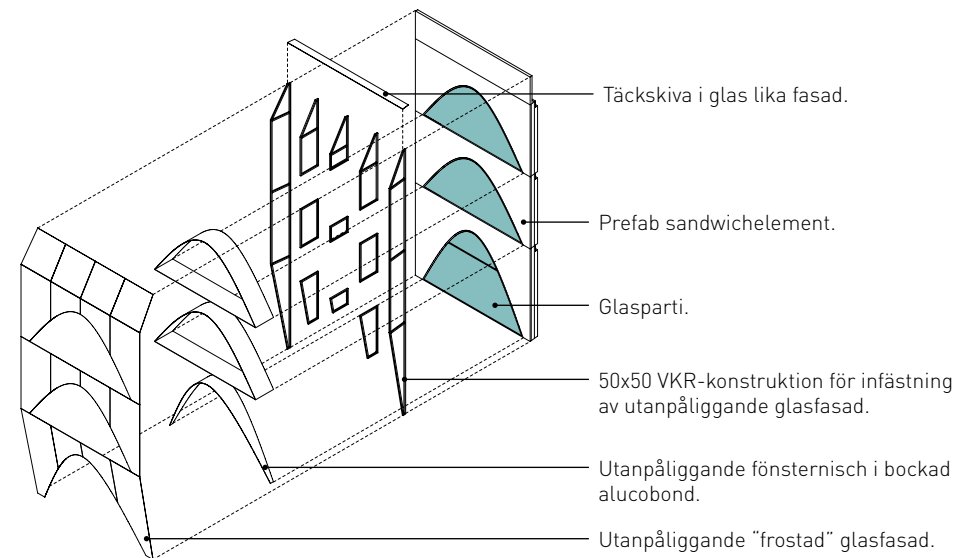

DETALJ VD2

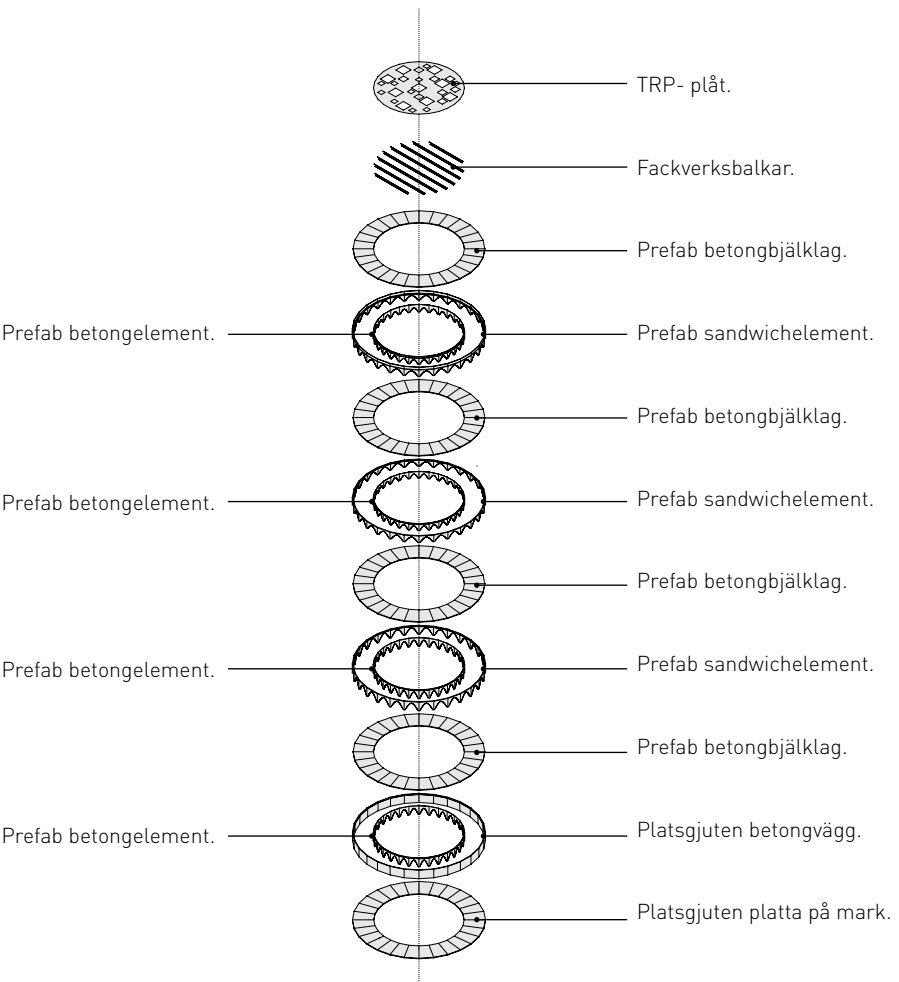

SPRÄNGSKISS FASAD OCH YTOR

BYA (byggnadsarea) Total: 2765m²
BTA (bruttoarea) Total: 7705m² /Plan -1: 2564m² .Plan E: 2191m² .Plan 2: 1507m² .Plan 3: 1455m²
BRA (bruksarea) Total: 7236m² /Plan -1: 2477m² .Plan E: 2094m² .Plan 2: 1341m² .Plan 3: 1324m²

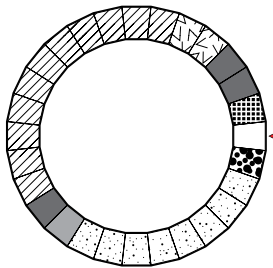
BÄRANDE SYSTEM

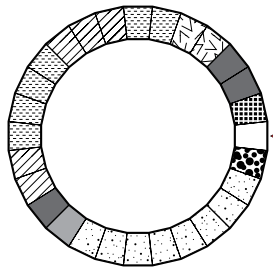
FLEXIBILITET

Centret går att anpassa efter situation och stad. Med dess flexibla entréplan kan olika verksamheter appliceras efter behov och anpassas efter en specifik miljö. Hotellplanen kan också multipliceras efter behov beroende på vilken storlek som önskas i respektive stad.

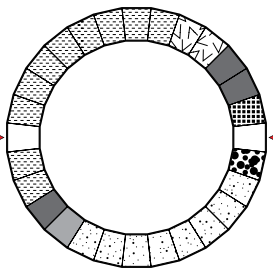
- Föreningsverksamhet.
- Lobby.
- Restaurang.
- Vertikal kommunikation.
- Information.
- Reception.
- Utåtriktade verksamheter/butiker.
- Miljöstation.

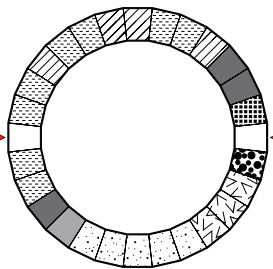
FÖRESLAGEN LAYOUT

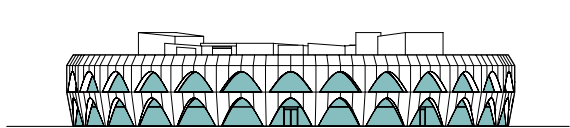
LAYOUT 2.
> Yta för utåtriktade verksamheter/ butiker.
> Färre föreningslokaler.

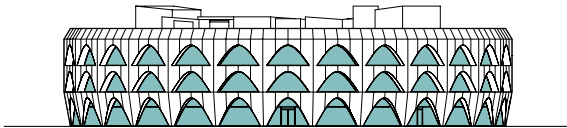
LAYOUT 3.
> Två entréer
> Ingen föreningsverksamhet.
> Stor yta för utåtriktade verksamheter.

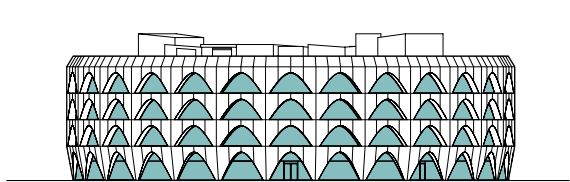
LAYOUT 4.
> Två entréer
> Mindre restaurang.
> Färre föreningslokaler.
> Utökad informationsverksamhet.

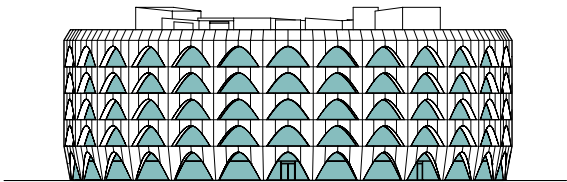
Förslag med ett hotellplan.

Förslag med två hotellplan.

Förslag med tre hotellplan.

Förslag med fyra hotellplan.

Kvällsvy från Övre Husargatan.

KÄLLOR

Tryckta källor:

Bengtson, Frantzich, Jönsson (2012). *Brandskyddshandboken, en handbok för projektering av brandskydd i byggnader*. Lund: Lunds universitet.

Bodin, Hidemark, Stintzing, Nyström (2014). *Arkitektens handbok 2014*. Lund: Studentlitteratur.

Dahlin, Sporre, Ågren (1984). *Saluhall på Skanstorget*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola.

Frid, P. (2011). *Vid skansen Kronans fot*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola.

Grahn-Hinnfors, G.(2014). *Ett seniorhotell ska dämpa äldres oro*. Göteborgs-posten. (2014-07-08), s.10.

Kärnkull, K. (2011). *Bygga för seniorer*. Stockholm: AB Svensk Byggtjänst.

Sigfusson, M. (1991). *Skanstorget, upprustning och omdaning*. Examensarbete Chalmers tekniska högskola.

Swedish standards institute (2009). *Svensk standard SS 21054:2009, Area och volym för husbyggnader - terminologi och mätregler*. Utgåva 1. Stockholm: SIS Förlag.

Swedish standards institute (2006).*Svensk standard SS 914221:2006, Byggnadsutformning - bostäder - invändiga mått*. Utgåva 5. Stockholm: SIS Förlag.

Digitala källor:

Kavat vård (2012). *Kavat Vård på Seniorval.se*. <http://www.kavatvard.se/kavat-var-d-pa-seniorval-se/> (2014-10-16).

Maria Rydén (2014). *(S) lovar Seniorhotell*. <http://mariaryden.se/1189/> (2014-09-14).

Seniorval (2014). <http://www.seniorval.se>

Statistiska centralbyrån (2014). *Var tredje äldre bor ensam*. http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Var-tredje-al-dre-bor-ensam/ (2014-10-02).

Statistiska centralbyrån (2013). *Statistikdatabasen*. <http://www.statistikdatabasen.scb.se/> (2014-10-15).

Svenska dagbladet (2012). *Varannan nyfödd väntas bli 104 år*. http://www.svd.se/nyheter/inrikes/varannan-nyfodd-vantas-bli-104-ar_7781528.svd (2014-09-14).

Sveriges Radio (2014). *S vill satsa på seniorhotell i Göteborg*. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=104&artikel=5932428> (2014-09-14).

SVT (2008). *Äldrevården kostar 17 miljarder*. <http://www.svt.se/nyheter/sverige/al-drevarden-kostar-17-miljarder> (2014-09-14).

Trafikverket (2014). <http://www.trafikverket.se/vastlanken/>

VT.se (2013). *Så mycket kostar äldreomsorgen*. <http://www.vt.se/nyheter/sa-mycket-kostar-al-dreomsorgen-6972363.aspx> (2014-09-14).

Filmer:

Hans Rosling (2014). *Statistic of future*. <https://www.youtube.com/watch?v=ZSGoqw45tKI> (2014-10-16)

SVT (2014). *Äldreboende jorden - vad händer med kulturen?* (Avsnitt 4) <http://www.svtplay.se/kobra> (2014-10-15).

Intervjuer:

Marina Johansson (S), Kommunalråd, Rådhuset på Gustav Adolfs torg 2014-09-16.

Bildmaterial:

Samtliga bilder, förutom våra egna illustrationer och visualiseringar, är hämtade från Googles bildsökningfunktion.

BILAGOR

INTERVJU / MÖTE MED MARINA JOHANSSON
Rådhuset, Gustav Adolfs torg 2014-09-16

Närvarande:
Marina Johansson, Victor Lekander och Patrik Fromell.

Onsdagen den 16 september träffade vi kommunalråd Marina Johansson (S), initiativtagare till konceptet seniorhotell. Förverkligandet av seniorhotellet var ett vallöfte från socialdemokraterna i Göteborg. Hotellet kommer därför bli en realitet under 2015 då partiet vann valet hösten 2014.

Följande information framkom under mötet:

De föreslagna 30 hotellplatserna skall fungera som ett test för konceptet. Tanken var från början att ha fler rum, men man vill först utvärdera konceptet i mindre skala.

Seniorhotellet är inte för de jätte sjuka. Utan riktar sig främst till seniorer som känner sig ensamma, otrygga eller behöver tillfällig återhämtning.

Vårdpersonal upp till sjuksköterskenivå skall finnas på hotellet men Marina var inte främmande för tanken att utöka vårdservicen upp till läkarnivå.

Marina poängterade att hotellet inte skall ha institutions-känsla utan kännas lyxigare; mer som ett vanligt hotell. Hotellrummen skall vara som ”vanliga” hotellrum och inte sjukhusrum, även om viss vård och assistans skall kunna ges. Ambitionen är att seniorhotellet skall bli känt och att det gärna får sticka ut. Exakt vilka dagverksamheter som skulle finnas på hotellet är inte utrett så hon var öppen för all möjlig verksamhet som kan passa målgruppen. Marina Johansson underströk att hon såg de sociala aspekterna i hotellet som de främsta och att dagverksamheten var navet i verksamheten.

Hon berättar även att antalet äldre i Göteborg beräknas kraftigt öka i antal från och med 2020. För att sedan stagnera 2050.

BRAND

Utrymmen i byggnader ska, utifrån avsedd verksamhet, delas in i verksamhetsklasser (Vk)¹.

Indelningen beror på vilken utsträckning personerna har kännedom om byggnaden och dess utrymningsmöjligheter, om personerna till största delen kan utrymma på egen hand, om personerna kan förväntas vara vakna, samt om förhöjd risk för uppkomst av brand förekommer eller där en brand kan få ett mycket snabbt och omfattande förlopp².

Samma byggnad kan delas in i flera verksamhetsklasser. Våran byggnad faller under verksamhetsklass 5B (boende för personer med stödbehov tex äldreboende) och 5C (hälso- och sjukvård)³.

Byggnader ska även delas in i byggnadsklasser (Br), utifrån skyddsbehovet. Byggnader med mycket stort skyddsbehov ska utformas i byggnadsllass Br0. Byggnader med stort skyddsbehov ska utformas i byggnadsklass Br1, byggnader med måttligt skyddsbehov ska utformas i byggnadsklass Br2 och byggnader med litet skyddsbehov ska utformas i byggnadsklass Br3.

Vid bedömning av skyddsbehovet ska hänsyn tas till troliga brandförlopp, potentiella konsekvenser vid en brand och byggnadens komplexitet⁴.

Våran byggnad bör utformas i byggnadsklass Br1, byggnad med stort skyddsbehov, då huset har <3 våningar och är avsedd för verksamhetsklass 5B.

Utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt ska utformas med tillgång till minst två av varandra oberoende utrymningsvägar⁵. Utrymningsvägar bör placeras så långt ifrån varandra att utrymning kan ske även om en utrymningsväg blockeras av branden. För att utrymningsvägar ska betraktas som oberoende av varandra bör avståndet mellan dem vara minst 5m. Ett grundkrav är att det i princip ska finnas möjlighet att utrymma åt två olika håll⁶. Det innebär att utrymningsvägarna måste vara oberoende av varandra, dvs de får inte passera genom ett gemensamt utrymme på vägen mot det fria⁷.

I byggnader med fler än åtta men högst sexton våningsplan ska bostäder och lokaler utformas med tillgång till minst ett trapphus Tr2. I byggnader med fler än sexton våningsplan ska bostäder och lokaler utformas med tillgång till minst ett trapphus Tr1⁸.

Våran byggnad har färre våningar och innefattas därför inte av kraven för särskilda trapphus. Publika lokaler som ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska dock förses med minst två oberoende utrymningsplatser. Om lokalen har fler än ett plan ska det finnas minst en utrymningsplats på varje plan⁹.

Med utrymningsplats avses utrymme i angränsande brandcell som är placerad i anslutning till utrymningsväg där personer med nedsatt rörelse- eller orienterbarhet kan avvakta fortsatt utrymning. Utrymningsplatsen får även vara del av utrymningsvägen om utrymningsplatsen är i anslutning till de utrymmen som betjänas av

1 Bengtson, Frantzich, Jönsson (2012). *Brandskyddshandboken*. Lund: Lunds universitet. s.45.
2 Ibid.
3 Ibid.s.49.
4 Ibid. s.51.

5 Bengtson, Frantzich, Jönsson (2012). *Brandskyddshandboken*. Lund: Lunds universitet. s.76.
6 Ibid.
7 Ibid. s.77.
8 Ibid. s.79.
9 Ibid. s.99.

utrymningsvägen¹⁰. Utrymningsplatsen kan därför vara i trapphuset. Det skall dock finnas plats för minst en mindre utomhusrullstol som upptar ytan 1,3m x 0,7m¹¹.

Utrymningsväg som är tillgänglig och användbar och som leder horisontellt till säker plats behöver inte förses med utrymningsplats¹². Det innebär tex att det inte behöver finnas utrymningsplats i trapphuset på ett entréplan där det går att rymma direkt ut till det fria. Publika lokaler som är försedda med automatiskt släcksystem behöver dock inte förses med utrymningsplats¹³.

Det finns krav på gångavstånd till närmaste utrymningsväg. Kraven skiljer sig för verksamhetsklasserna 5B och 5C. Det innebär att våningsplanen med hotellrum(5B) får maximalt ha 45m gångavstånd till närmsta utrymningsväg medans friskvårdsplanen(5C) får ha ett maximalt gångavstånd på 30 m till närmsta utrymningsväg¹⁴. Gångavståndet kan dock ökas med en tredjedel om lokalen skyddas med automatsikt släckningssystem(sprinkler)¹⁵. Lokaler i verksamhetsklass 5B och 5C har krav på automatiskt släcksystem¹⁶. Då våran byggnad har krav på automatiskt släcksystem så finns alltså inga krav på utrymningsplatser.

Vi har trots detta valt att införliva sådana på hotellplanen för att öka känslan av trygghet för hotellgästen. En brandcell får inte, förutom i undantagsfall och trapphus, omfatta fler än två våningsplan. Det innebär att trapphusen måste vara egna brandceller i byggnader över två våningar.

Då vi har ett inre atrium som förbinder samtliga våningsplan krävs analytisk dimensionering för att klara brandkraven.

Analytisk dimensionering innebär att bygglagstiftningens föreskrifter uppfylls på annat sätt än vad som framgår de allmänna råden i Boverkets byggregler. Brandskyddet verifieras istället med analytiska metoder så som; kvalitativ bedömning, scenarioanalys och kvantitativ riskanalys¹⁷. En analytisk dimensionering kan omfatta något enstaka krav eller brandskyddet i en hel byggnad¹⁸.

Anledningar att frånga förenklad dimensionering, vilket är när byggherren uppfyller föreskrifterna genom de lösningar och metoder som anges i de allmänna råden i avsnitt 5:2-5:7. (BFS 2011:26)¹⁹, kan vara att en mer kostnadseffektiv utformning kan förutsättas eller att brandskydd med förenklad dimensionering anses medföra begränsningar för andra målsättningar med byggnaden, tex arkitektoniska eller verksamhetstekniska²⁰.

Många äldre och nutida byggnader har atrium som förbinder våningsplan i fler än två plan. Vi tror därför utformningen av våran byggnad är realistisk. Skulle byggnaden, mot förmodan, inte anses uppfylla brandkraven efter analytisk dimensionering så kan mindre justeringar av designen utföras. Det som krävs för att uppfylla kraven enligt förenklad dimensionering är att öppningarna i kolonnaden, mot atriets, förses med brandgardiner eller brandklassat glas. Vi hoppas att detta kan undvikas då det medför extra kostnader samt motverkar den öppenhet vill uppnå i projektet.

YOLO DRINKRECEPT

- 2 cl Vodka
- 2 cl Champagne
- 2 cl Persikolikör
- 2 cl Tranbärsjuice
- 2 cl Apelsinjuice
- Skivad frukt

Samtliga ingredienser, utom champagnen och frukten, blandas och skakas i shaker. Häll upp i ett highballglas med is. Tillsätt champagnen och toppa med den hackade frukten. Avnjutes i trevligt sällskap. YOLO!

10 Ibid. s.64.
11 Bengtson, Frantzich, Jönsson (2012). *Brandskyddshandboken*. Lund: Lunds universitet. s.99.
12 Ibid.
13 Ibid. s.99.
14 Ibid. s.85.
15 Ibid.
16 Ibid. s.152.

17 Bengtson, Frantzich, Jönsson (2012). *Brandskyddshandboken*. Lund: Lunds universitet. s.41.
18 Brand & Riskingenjörerna (2012). *Analytisk dimensionering*. <http://www.briab.se/> (2014-12-05).
19 Bengtson, Frantzich, Jönsson (2012). *Brandskyddshandboken*. Lund: Lunds universitet. s.40.
20 Ibid. s.41.

PROCESS

Vi har dokumenterat vår process via instagram. Där har våra följare kunnat följa utvecklingen av projektet. Intresset har varit stort och vi har i skrivande stund över 800 följare.

Vår metod för projektet har framför allt varit "design by doing" där vi i skisser, bilder och modellstudier tagit oss fram i processen. Teoristudier och nulägesanalys har givit oss idéerna till konceptet. Då vi, Patrik Fromell och Victor Lekander, jobbat tillsammans i projektet så har diskussionen, som del av metoden, varit av största vikt.

@master_architects

